

Vmbo in beweging

ONDERZOEKS- ADVIESRAPPORT, PROJECT VMBO IN BEWEGING

Projectbeschrijving, succes- en faalfactoren en aanbevelingen

Nederlands Instituut
voor Sport & Bewegen

Auteur:	Bart de Lange
Stageorganisatie:	Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen
Praktijkbegeleider:	Heino van Groeningen
Onderwijsinstelling:	Hogeschool Arnhem Nijmegen
Opleiding:	Sport Gezondheid & Management
Stagedocent HAN:	Douwe van der Hucht
Datum:	20 – 07 – 2012
Plaats:	Ede

COLOFON

Stagiair:

Naam: Bart de Lange
Studentnummer: 463504
Adres: Beverweg 41
6532 CB , Nijmegen
Telefoonnummer: 06 – 27021502
E-mail: Bab.delange@student.han.nl
nisbst5@nisb.nl

Stageorganisatie:

Naam: Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen
Afdeling: Programma jeugd
Adres: Horapark 4
6717 LZ , Ede
Postadres: Postbus 643, 6710 BP Ede
Website: www.nisb.nl
Telefoonnummer: 0318-490900
Begeleider: Heino van Groeningen (adviseur)
E-mail: Heino.vangroeningen@nisb.nl

Onderwijsinstelling:

Naam: Hogeschool Arnhem Nijmegen
Instituut Sport en Bewegingsstudies
Adres: Professor Molkenboerstraat 3
6524 RN , Nijmegen
Postadres: Postbus 6960, 6503 GL Nijmegen
Telefoonnummer: 024-3511400
Stagedocent: Douwe van der Hucht
E-Mail: Douwe.vanderHucht@han.nl

Datum: 20 – 07 – 2012

Plaats: Ede

Inhoud

Colofon	1
Voorwoord	4
1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Opdrachtgever en achtergronden.....	5
1.3 Doelstelling / Vraagstelling	6
1.4 Methodische opzet van de stageopdracht.....	6
1.5 Leeswijzer	7
2. Beschrijving project 'VMBO in beweging'	8
2.1 Wat is CHESS?	8
2.2 Probleemanalyse	8
2.3 De doelstellingen	9
2.4 De doelgroep	9
2.4.1 De deelnemende scholen	10
2.5 De samenwerking	11
2.5.1 Betrokken partijen en hun taken.....	11
2.5.2 Onderwijs.....	12
2.5.3 Verenigingssport.....	12
2.5.4 Overheid	12
2.6 De aanpak	13
2.6.1 Vorbereiden	13
2.6.2 Analyseren.....	14
2.6.3 Bepalen.....	14
2.6.4 Uitvoeren	15
2.6.5 Evalueren en verankeren	15
3. Succes- en Faalfactoren.....	17
3.1 Regiocoaches	17
3.1.1 Regio Overijssel / Drenthe.....	17
3.1.2 Regio Zuid-Oost.....	19
3.1.3 Regio Noord-West	20
3.1.4 Regio Zuid – Rotterdam / Den Haag	22
3.1.5 Regio Midden.....	23
3.1.6 Conclusies regiocoaches.....	24
3.2 Coördinatoren Sport en Bewegen	26
3.2.1 Baken Stad College	26
3.2.2 CSG Calvijn Lombardijen	27
3.2.3 Twents Carmel College	28
3.2.4 Conclusies Sport en Beweegcoördinatoren	30
3.2.5 Functieprofiel Sport- en Beweegcoördinator	31
3.3 Vroegtijdig gestopte scholen	32
3.3.1 College Edith Stein in Den Haag	32

3.3.2	Spectrum College, loc. Vader Rijn College in Utrecht.....	32
3.3.3	Trias VMBO in Krommenie	32
3.3.4	Samenvatting afgehaakte scholen	33
3.4	Projectteam.....	35
3.4.1	Succesfactoren	35
3.4.2	Faalfactoren.....	36
3.5	Conclusies van betrokken partijen samengevat.....	37
3.5.1	Succesfactoren	37
3.5.2	Faalfactoren.....	38
4.	Conclusies	39
4.1	Succesfactoren	39
4.2	Faalfactoren.....	39
5.	Discussie	40
5.1	Beperkingen.....	40
5.2	Discussiepunten resultaten	40
6.	Aanbevelingen	41
	Literatuurlijst	44
	Bijlage 1: Functieprofiel Regiocoach	45
	Bijlage 2: Functieprofiel Sport- en Beweegcoördinator (SBC)	46
	Bijlage 3: Leidraad interview regiocoaches / VMBO in Beweging.....	47
	Bijlage 4: Vragenlijst telefonisch interview sport- en beweegcoördinator	52
	Bijlage 5: Schematische weergave fasering project VIB.....	56
	Authenticiteitsverklaring.....	57

VOORWOORD

Beste lezer,

Voor u ligt het onderzoeksrapport van het project Vmbo in Beweging waarmee ik me in het afgelopen halfjaar heb bezig gehouden voor mijn stageopdracht.

Ik heb erg veel van de stage bij NISB geleerd. Allereerst omdat het mijn eerste stage was gedurende de studie die ik volg (Sport Gezondheid en Management). Maar belangrijker is dat ik minimaal drie keer per week mijn werkzaamheden in een professionele organisatie verrichtte. Ik heb geleerd van de bijgewoonde regiobijeenkomsten en landelijke bijeenkomsten van het project, waardoor ik inzicht kreeg in hoe zulke bijeenkomsten in de praktijk worden vorm gegeven. Daarnaast heb ik mezelf ook ontwikkeld in het opstellen van een goede vragenlijst en in het voeren van interviews met professionals uit het werkveld. Tevens is het mij duidelijk geworden dat persoonlijk contact, het beste contact is om te communiceren en dus niet om teveel te mailen.

NISB heeft me vanaf het begin af aan goed ontvangen, en ik ben daardoor ook altijd met veel plezier naar NISB blijven komen. Ook bij de persoonlijke tegenslag die ik heb gehad, heeft NISB me altijd gesteund en meegedacht met het proces.

Bij deze wil ik allereerst mijn praktijkbegeleider Heino van Groeningen bedanken voor zijn ondersteuning, inlevingsvermogen en de mogelijkheden die hij me heeft gegeven om me te ontwikkelen als professional in het werkveld. Echter was ik niet bij NISB terecht gekomen als ik Peter-Jan Mol niet had leren kennen, die mij vervolgens op de Ontmoetingsdag van NISB in Ede in contact bracht met Hiske Blom. Dus ook deze namen wilde ik nog graag even noemen, aangezien het hieruit ook maar weer eens blijkt dat je netwerk erg belangrijk is.

Daarnaast wil ik het projectteam, alle regiocoaches en de 3 geïnterviewde sport- en beweegcoördinatoren bedanken voor de medewerking aan mijn onderzoek.

Uiteraard wil ik ook mijn stagedocent vanuit de HAN, Douwe van der Hucht, bedanken voor de ondersteuning die hij heeft gegeven, en vooral het feit dat hij me altijd weer een stapje verder liet denken in het proces. En tevens heeft hij mij geleerd om nog kritischer naar mezelf te kijken.

Mijn dank is daarom groot voor alle begeleiding, ondersteuning en samenwerking die ik in het afgelopen halfjaar heb gerealiseerd. Ik hoop dat u het rapport met plezier zal lezen, en dat er in de toekomst nog daadwerkelijk wat met deze gegevens gedaan kan worden.

Veel leesplezier!

Bart de Lange

Stagiair project Vmbo in Beweging

Opleiding: Sport Gezondheid & Management, HAN Nijmegen

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Dit onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van het project Vmbo in Beweging.

In het najaar van 2009 heeft NISB onderzoek gedaan naar de stand van zaken op vmbo scholen. NISB wilde inzicht krijgen in hoe de situatie ten aanzien van sport en bewegen op vmbo scholen was.

Het gaat bij Vmbo in Beweging om het in beweging brengen van de jongeren die momenteel nog niet aan de beweegnorm voldoen. Onderzoek wijst uit dat 60% van de jongeren momenteel te weinig beweegt, en een oververtegenwoordiging daarvan bevindt zich op het vmbo. Vmbo scholen hebben zichzelf aan kunnen melden voor het project, en de scholen die meedoen, zetten zich in om inactieve jongeren in beweging te krijgen door extra sport- en beweegaanbod voor deze doelgroep neer te zetten in en rondom de school. De doelstelling van het project was dat er medio 2012, 80 scholen sport- en beweegaanbod gecreëerd hadden voor inactieve leerlingen.

In 2010 begonnen de scholen met het daadwerkelijk uitvoeren van de activiteiten en hun plannen. Hierbij hadden de scholen de ruimte of zelfstandig de activiteiten op te zetten welke pasten bij de school en/of aansloten bij de wensen en behoeften van de leerlingen.

In 2011 is er vervolgens een tussenmeting uitgevoerd op de scholen om de voortgang te beoordelen. De evaluatie is uitgevoerd om tussentijds bij te kunnen sturen. Inmiddels is het 2012 en zijn de eindmetingen gedaan. Dit rapport is geschreven om de succes- en faalfactoren van het project Vmbo in Beweging overzichtelijk in kaart te brengen. De rol van mij als stagiair is geweest om allereerst het project helder te beschrijven (hoofdstuk 2), en vervolgens de succes- en faalfactoren van het project in kaart te brengen die de betrokken partijen hebben ervaren. Dit laatste is onder andere gedaan door het voeren van persoonlijke interviews.

1.2 Opdrachtgever en achtergronden

Sinds de oprichting van de stichting in 1999, wil NISB 'Nederland in beweging' krijgen. De organisatie NISB is het resultaat van de herstructurering van landelijke organisaties op het gebied van sport en bewegen. NISB is het kennisinstituut dat een vitale samenleving nastreeft, waarin iedereen actief is. Van jong tot oud, welke levensstijl je ook hebt. NISB brengt kennis in beweging, letterlijk en figuurlijk. Kortom: sport en bewegen voor gezondheid, participatie en leefbaarheid.

NISB is een organisatie die aanzet tot sport en bewegen voor gezondheid, participatie en leefbaarheid. Dit doen ze letterlijk ook binnen de organisatie. Je kunt, als je door de organisatie loopt, tegen een bal aan trappen, je kunt met de step naar een andere plek en er is een kleine tafeltennistafel op de gang. In relatie tot deze missie is er bijvoorbeeld een NISB fiets gelanceerd voor de werknemers. NISB fungeert als voorbeeldfunctie voor gezondheid en een actieve leefstijl door medewerkers te stimuleren om met de fiets of trein te komen.

NISB werkt door het hele land voor overheden, voor sport- en beweegorganisaties en voor andere organisaties die direct of indirect betrokken zijn en werken vanuit de gedachte dat sport en bewegen een belangrijke maatschappelijke functie hebben. Het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen is een non-profit organisatie, en streeft naar een optimale maatschappelijke winst van sport en bewegen. NISB vervult opdrachten bij de ontwikkeling, implementatie en uitvoering van zogenoemde sport- en beweegin interventies op het gebied van gezondheid, participatie en leefbaarheid.

In de loop van de jaren heeft NISB grote veranderingen doorgemaakt. Ze is gegroeid van 40 medewerkers in 1999 naar 107 medewerkers in 2010. Echter, onder invloed van de recessie, bestaat de organisatie nu nog uit 84 medewerkers. De begroting is gestegen van 2,5 miljoen euro in 1999 naar 13 miljoen euro in 2009.

1.3 Doelstelling / Vraagstelling

De vraagstelling van een onderzoek hangt direct samen met de doelstelling. En bij elk soort doelstelling past een bepaald type vraagstelling. Hieronder worden beide beschreven (van Thiel, 2007).

Vraagstelling:

De vraagstelling is het doel in het onderzoek zelf. Dit zijn de inhoudelijke opdrachten die uitgevoerd moeten worden, en die uiteindelijk zullen bijdragen aan het behalen van de doelstelling.

De volgende vraagstelling werd voor dit onderzoek geformuleerd:

“Wat zijn de succes- en faalfactoren van het project ‘Vmbo in Beweging’ en op welke manier kan het project in de toekomst beter worden vorm gegeven?”

Doelstelling:

De doelstelling van dit onderzoek is hieronder geformuleerd en is datgene wat met het beantwoorden van de vraagstelling tot uiting zal komen in het eindproduct.

“Aan het eind van de stageperiode (22 juni 2012) moet er een verzorgd onderzoeksrapport liggen voor het NISB, welke onderbouwd is door relevante literatuur en gebruikte theorieën.”

Zoals gezegd past er bij elk soort doelstelling een bepaalde type vraagstelling. In dit onderzoeks-/adviesrapport heeft dit een evaluatief karakter. Het project ‘Vmbo in Beweging’ wordt geëvalueerd aan de hand van de werkwijze en faseringen van het project, en door de ervaringen van de betrokken partijen in kaart te brengen. Hierbij is er gebruik gemaakt van de theorie van CHESS, wat in paragraaf 2.1 nader wordt toegelicht.

1.4 Methodische opzet van de stageopdracht

Aan het begin van de stageopdracht is er een projectplan gemaakt die gedurende de stageperiode nageleefd diende te worden. Dit plan is gemaakt aan de hand van de richtlijnen van Grit (2008), in overleg met de praktijkbegeleider en in combinatie met de stagehandleiding van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen

Voor het schrijven van dit onderzoeksrapport is er allereerst gebruik gemaakt van de onderzoeksmethode Desk Research. Dit is een manier van onderzoek doen, waarbij gegevens worden opgespoord in materiaal dat al beschikbaar is. Hierbij valt te denken aan het lezen en bestuderen van projectplannen en andere relevante (vergelijkende) projecten. Het doen van Desk Research was nodig om een helder beeld te schetsen van de werkwijze en de faseringen van het project Vmbo in Beweging. Hiervoor is er ook gebruik gemaakt van het handboek van CHESS. Dit is een stappenplan om te komen tot betere jeugdsport plannen.

Vervolgens heeft er kwalitatief onderzoek plaatsgevonden, in de vorm van gesprekken met professionals uit het werkveld. De gesprekken zijn gevoerd met het projectteam van Vmbo in Beweging, de regiocoaches en enkele telefonische interviews met sport- en beweegcoördinatoren. Hierbij was het doel om te achterhalen welke succes- en faalfactoren de betrokkenen ervaren hebben, zodat er kwalitatieve gegevens naar voren kwamen, en welke als leidraad gebruikt konden worden voor de opmaak van de rapportage.

Tevens zijn er gedurende de stageperiode enkele malen overleggen bijgewoond van projectteam. Hierin werd besproken wat de huidige stand van zaken was, en wat er nog op het programma stond. Daarnaast zijn er ook bijeenkomsten met regiocoaches en coördinatoren bijgewoond, waarin aantekeningen gemaakt werden van de belangrijkste ervaringen en knelpunten.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zal er een beschrijving volgen van het project Vmbo in Beweging en de werkwijze hiervan. Hierbij is er gebruik gemaakt van het handboek van CHESS, wat aan het begin van het hoofdstuk nader toegelicht zal worden.

Vervolgens worden in hoofdstuk 3 de succes- en faalfactoren van het project beschreven die de betrokken partijen hebben ervaren. Vervolgens worden in hoofdstuk 4 de belangrijkste conclusies besproken, en volgen er in hoofdstuk 5 een aantal discussiepunten en beperkingen van het onderzoek.

Tot slot zullen er in hoofdstuk 6 aanbevelingen worden gedaan, die gebaseerd zijn en inspelen op de belangrijkste succes- en faalfactoren van Vmbo in Beweging.

2. BESCHRIJVING PROJECT 'VMBO IN BEWEGING'

In dit hoofdstuk zal het project Vmbo in Beweging nader beschreven worden, zodat er een helder beeld ontstaat van het project en de werkwijze ervan. Dit wordt gedaan aan de hand van het handboek van CHESS, wat nu eerst zal worden toegelicht.

2.1 Wat is CHESS?

CHESS staat voor Checklist Effectieve Sport Stimulering en is bedoeld voor mensen die zich, beleidsmatig of coördinerend bezighouden met de stimulering van sport en bewegen bij de jeugd. Het is een stappenplan dat handig is als leidraad om bepaalde vragen niet te vergeten in de uitwerking van betere plannen voor de jeugdsport. De kracht van CHESS ligt vooral in het vergroten van de effectiviteit van sportstimulerende maatregelen voor de jeugd. Daarbij gaat het om versterking van de doelgerichtheid, de jeugdgerichtheid en de lokale samenwerking. Er zijn 3 momenten waarop CHESS goed tot zijn recht komt, namelijk; bij de evaluatie van bestaande sportstimuleringspraktijken, bij het maken van plannen voor nieuwe projecten of acties en bij het gestalte geven aan de samenwerking tussen (potentiële) partners. Het is een stappenplan om te komen tot betere plannen voor de jeugdsport (Stegeman, 2001). Deze stappen worden in de komende paragrafen beschreven.

2.2 Probleemanalyse

Een goede probleemanalyse is het enige juiste fundament voor een effectieve sportstimulering. Bij de jeugd, en dan met name bij de jongeren op vmbo scholen, komt een aantal problemen samen. Bij deze leerlingen is zowel de schooluitval als de 'sportuitval' het hoogst. Veel van deze jongeren besluiten op enig moment om met hun sport te stoppen. In combinatie met een ongezond voedingspatroon lopen deze jongeren het risico om overgewicht te ontwikkelen en in sommige gevallen zelfs obesitas (Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs 2008).

Vooraf voor de inactieve leerlingen is het beweegaanbod van de school extra belangrijk. Deze groep leerlingen beweegt buiten school namelijk nauwelijks. De school kan met laagdrempelig aanbod en voorlichting deze leerlingen een veilige setting bieden om hun voorkeuren in bewegen te ontdekken en te zoeken naar manieren om bewegen een logische plek te geven in hun dagelijkse leven. Leerlingen die niet zo actief zijn, krijg je niet zomaar in beweging. Er is een multidisciplinaire aanpak nodig over meerdere leerjaren. Met andere woorden, een eenmalig project gedurende enkele dagen is lang niet toereikend om leerlingen tot een actieve leefstijl te stimuleren.

Een reden voor schooldirecties om te investeren in nieuw/extra sport- en beweegaanbod is dat het aansluit bij hun maatschappelijke verantwoordelijkheid en omdat het een behoefte is van veel leerlingen. Inactieve jongeren zullen echter zelf niet zo snel aangeven dat ze behoefte hebben aan sport- en beweegaanbod, want juist daar ligt hun probleem. Het laten zien van succeservaringen van sport en bewegen op school is een belangrijke sleutel.

De inactieve leerling staat niet vooraan om mee te doen met activiteiten en is waarschijnlijk moeilijk te motiveren om deel te nemen aan de les en eventuele extra activiteiten. Het activeren van een dergelijke leerling vergt een multidisciplinaire aanpak met kennis en ervaring en voldoende tijd en geld om de activiteiten uit te denken, op te starten en te continueren. Een breed draagvlak binnen de school is noodzakelijk. Het is daarom wenselijk als vanuit de sectie LO en de directie gewerkt wordt aan de betrokkenheid van meerdere partijen in en om de school (Projectplan: Vmbo in Beweging, 2009).

De laatste jaren is de aandacht voor sport en bewegen op het vmbo sterk toegenomen. De scholen vinden het stimuleren van beweging erg belangrijk, en dan met name om overgewicht te voorkomen en terug te dringen. Daarnaast wordt het bewegingsonderwijs gebruikt om maatschappelijke doelen na te streven, zoals de binding van leerlingen met de school.

Maar bewegen draagt ook bij aan een verbeterde concentratie en betere leerprestaties voor de cognitieve leervakken. Tevens zorgt bewegen in en rond de school voor een positief schoolklimaat (Projectplan: Vmbo in Beweging, 2009). Dit zijn, net als de conditie van leerlingen, allerlei factoren die door dit project beïnvloed kunnen worden. Tevens kunnen de lessen LO op de scholen beïnvloed worden door de wensen en behoeften van de leerlingen.

2.3 De doelstellingen

Het kabinet wilt extra aandacht schenken aan de risico- en achterstandsgroepen op het gebied van onderwijs, sport en gezondheid. Daarom is het project Vmbo in Beweging in 2009 van start gegaan bij 80 vmbo scholen. De externe opdrachtgever voor dit project was Platform Sport, Bewegen en Onderwijs. Dit platform wil de verbinding tussen sport en onderwijs versterken, en heeft als doelstelling dat minimaal 50% van de jongeren tussen 4-17 jaar in 2012 aan de beweegnorm voldoet. Dit is een stijging van 10% ten opzichte van 2005, en het Platform heeft daarom 5 deelprojecten gestart om deze doelen te realiseren. Vmbo in Beweging is dus één van die 5 deelprojecten (Platform Sport, Bewegen en Onderwijs, 2011).

Daarnaast zijn de preventie en vermindering van overgewicht, de aanpak van schooluitval en de ontwikkeling van talent in de sport maatschappelijke doelen van het Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs. Samen met de partners uit de onderwijs- en sportsector, de naschoolse opvang en de gemeente wil het kabinet de komende jaren een grote stap voorwaarts maken in de structurele samenwerking tussen sport en onderwijs, het creëren van een doorlopend sport- en beweegaanbod en uiteindelijk de toename in sport en beweging door de jeugd.

De specifieke doelstelling voor Vmbo in Beweging was: In 2012 is op 80 scholen sport- en beweegaanbod gecreëerd voor inactieve leerlingen. Op de deelnemende scholen zal 10% van de inactieve leerlingen aan de beweegnorm gaan voldoen gedurende de looptijd van het beleidskader. De aangeboden activiteiten staan in samenhang met elkaar, het algemene beleid van de school en eventueel het aanbod en beleid van partners uit de buurt en zijn gericht op leerlingen die de beweegnorm niet halen. Het effect van het project is afhankelijk van de hoeveelheid activiteiten die op de scholen zullen plaatsvinden en de keuzes die de scholen daarbij maken. Door middel van effectmeting vooraf en na afloop van het project kan worden vastgesteld of dit effect behaald is (Projectplan: Vmbo in Beweging, 2009).

2.4 De doelgroep

Het gaat bij het project Vmbo in Beweging om het in beweging brengen van de jongeren die momenteel nog niet aan de beweegnorm voldoen. Onderzoek wijst uit dat 60% van de jongeren momenteel nog te weinig beweegt. Een flinke meerderheid van de inactieve jeugd bevindt zich op het vmbo, waar de percentages dus nog zorgwekkender zijn.

De school biedt, naast een goede vindplek voor de inactieve jeugd, ook een veilige en vertrouwde omgeving waarin de leerling de mogelijkheden van en het plezier in sport en bewegen kan ontdekken. Scholen die meedoen aan het project zetten zich in om inactieve jongeren in beweging te krijgen, door voor deze groep extra sport- en beweegaanbod neer te zetten in en rondom de school. Vmbo scholen die nog geen of weinig sport- en beweegaanbod hebben voor minder actieve leerlingen en die wel interesse hebben om voor deze doelgroep aanbod te organiseren vormen de doelgroep voor deelname aan Vmbo in Beweging. Deze scholen moeten zich daarnaast ook in willen zetten om de activiteiten op schoolniveau te verankeren (Projectplan: Vmbo in Beweging, 2009).

De leeftijd van de leerlingen ligt tussen de 12 en de 17 jaar. Hoe ouder jongeren worden, hoe minder ze sporten en bewegen. Het loskomen van de ouders en de oriëntatie op vrienden is hier de oorzaak van (Stegeman, 2011). De grootste uitdaging is om de jeugdigen te bereiken die momenteel helemaal inactief zijn en ook geen plannen hebben om binnen een bepaalde tijd te gaan sporten.

2.4.1 De deelnemende scholen

Het project Vmbo in Beweging is begonnen op 80 vmbo scholen die verspreid zaten door heel Nederland (zie figuur 1). In zowel Utrecht, Rotterdam, als Den Haag namen 3 vmbo scholen deel aan het project. Nijmegen en Amsterdam volgden onder andere met 2 deelnemende vmbo scholen.

Figuur 1: Verdeling van de deelnemende Vmbo scholen in Nederland

2.5 De samenwerking

Er zijn tal van spelers in het lokale sportveld, ieder met eigen taken, verantwoordelijkheden, kwaliteiten en beperkingen. Door over de eigen muurtjes heen te kijken en samen te werken met andere spelers kan dan ook vaak meer worden bereikt. De samenwerking kan liggen op gebieden als deskundigheid, accommodatie- en materiaalgebruik, financiering en communicatie (Stegeman, 2001). De volgende organisaties ontwikkelden samen het project Vmbo in Beweging om inactieve jongeren in beweging te krijgen;

- Het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB)
- De sectororganisatie voor Voortgezet Onderwijs (VO-raad)
- De Koninklijke Vereniging voor Leraren Lichamelijke Opvoeding (KVLO)
- Het Nationaal Expertisecentrum Leerplanontwikkeling (SLO).

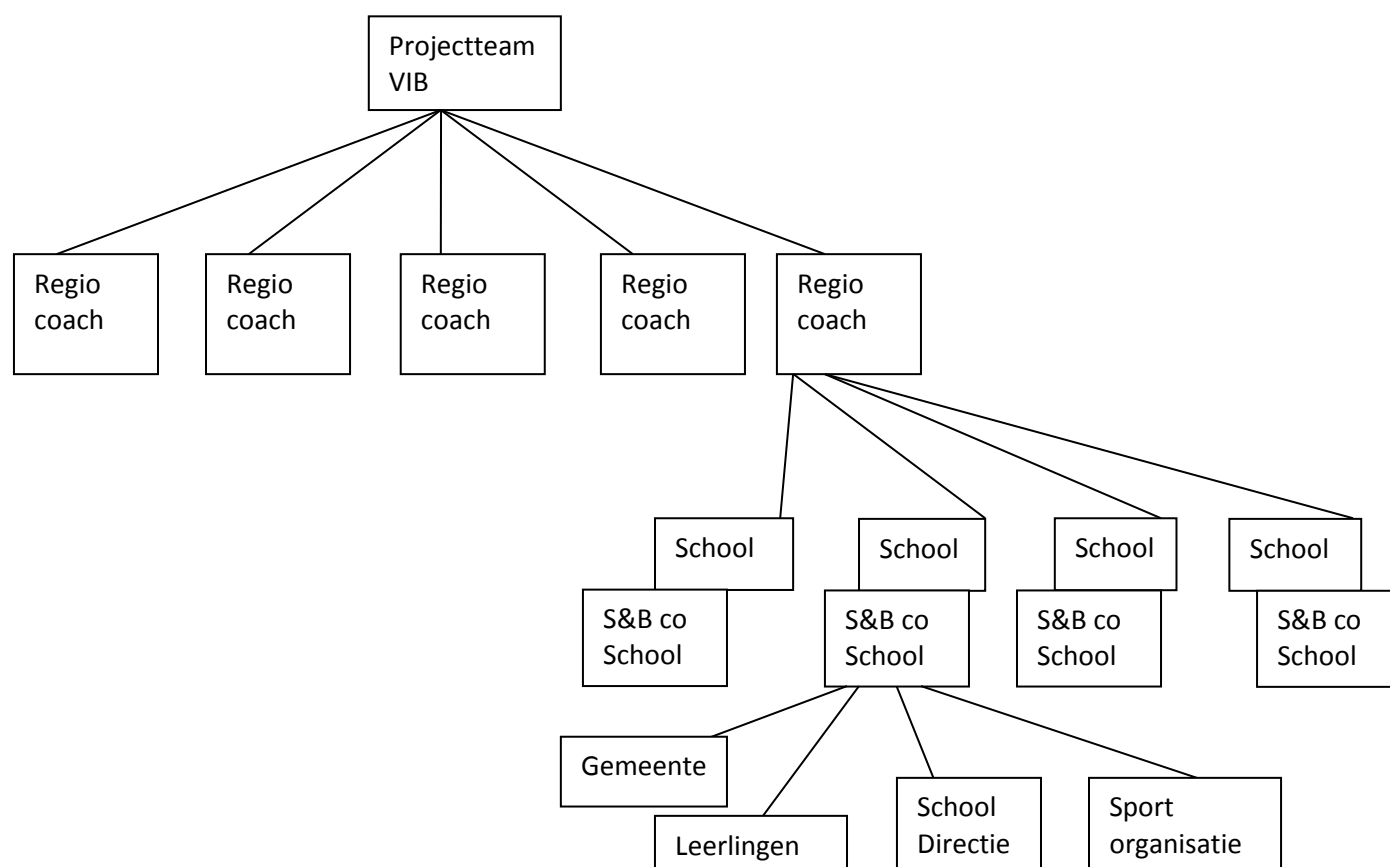
2.5.1 Betrokken partijen en hun taken

Hieronder (figuur 2) is een schematische weergave te zien van de betrokken partijen binnen het project Vmbo in Beweging. NISB is projectleider en financieel verantwoordelijk.

Daarnaast organiseren en faciliteren zij de (netwerk)bijeenkomsten. Tevens zorgt het projectteam voor productontwikkeling in de vorm van een toolbox en een eindrapportage.

Aan de hand van de verdeling van de aanmeldingen van scholen over Nederland, is Nederland opgedeeld in 5 regio's (noord, oost, zuid, west en midden). Per regio is er één ondersteuner (regiocoach) aangesteld, welke werkzaam zijn bij provinciale sportservices, bij de Gelderse Sport Federatie en bij de CALO in Zwolle. De regiocoach zorgt voor de ondersteuning, onderhoudt het contact en zet de lijnen uit naar de deelnemende scholen en hun Sport en Beweegcoördinatoren (S&B co). Deze staan direct in contact met de gemeente, de leerlingen, de schooldirectie en de sportorganisatie. Voor het functieprofiel en de kerntaken van een regiocoach, wordt er verwezen naar bijlage 1.

Figuur 2: Schematische weergave betrokken partijen ViB.

Scholen die deelnemen aan het project stellen binnen hun school een sport- en beweegcoördinator aan, gedurende 3 jaar voor één dagdeel per week. De sport- en beweegcoördinator geeft uitvoering aan het project Vmbo in beweging op schoolniveau. De school is zelf verantwoordelijk voor het aanstellen van deze persoon. De sport- en beweegcoördinator moet een aantal competenties en vaardigheden bezitten. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan het analyseren en beschrijven van schoolsituaties, en daarbij moet hij/zij ook pro actief en communicatief vaardig zijn. De rest van de competenties en de kerntaken van de sport- en beweegcoördinator zijn terug te vinden in bijlage 2.

2.5.2 Onderwijs

Het onderwijs wordt steeds vaker ingezet om op maatschappelijke ontwikkelingen en problemen een positieve invloed te hebben. Scholen worden overvraagd met initiatieven om de leefstijl te verbeteren. Het onderwijs heeft verschillende voordelen.

Allereerst heeft het onderwijs een groot bereik, aangezien alle kinderen naar school moeten. Er zijn breed geschoolde docenten en er is materieel, sociaal en organisatorisch kader. Tevens kan het bewegingsonderwijs aansluiten bij andere schoolvakken, waardoor een brede oriëntatie op sport en bewegen mogelijk wordt. Het onderwijs heeft echter wel een beperkte tak van sport specifieke deskundigheid, en te maken met beperkende randvoorwaarden (Stegeman, 2001).

Het onderwijs wordt gebruikt doordat het project Vmbo in Beweging gericht is op vmbo leerlingen. Het is een mogelijkheid voor de school om het sport- en beweegaanbod uit te breiden, en juist een mogelijkheid om minder of inactieve leerlingen te bereiken. Vmbo in Beweging zorgt daar met het projectteam en de regiocoaches voor de nodige ondersteuning, zoals financiën, netwerkbijeenkomsten met andere scholen en één op één begeleiding voor de scholen. Daarnaast is één van de regiocoaches afkomstig uit het onderwijs (CALO Windesheim). Met de eigen ervaringen die hij als LO docent heeft, herkent hij de problemen die de coördinatoren tegenkomen, en daarnaast kan hij de ervaringen en kennis goed overbrengen naar de coördinatoren in zijn regio maar ook naar de andere regiocoaches die andere functies hebben in het dagelijkse leven.

2.5.3 Verenigingssport

Daarnaast heeft de verenigingssport de accommodaties beschikbaar voor de activiteiten die de scholen uit willen voeren. Zij bieden wedstrijd- en recreatiesport aan en verdiepen zich in een specifieke tak van sport. Verenigingssport brengt regelmaat in het sporten, doordat ze de mogelijkheden geven tot trainingen en wedstrijden. Een beperking van de verenigingssport is alleen dat het een matig bereik heeft voor specifieke groepen zoals kinderen met overgewicht, en dat het accent vaak ligt op prestatie (Stegeman, 2011). Ook dit is een belangrijke partij bij het project, aangezien scholen de samenwerking moeten gaan zoeken met sportverenigingen in de omgeving. Scholen hebben namelijk zelf vaak maar beperkte mogelijkheden om te sporten.

2.5.4 Overheid

Uiteraard is er ook een rol weggelegd voor de overheid, in de vorm van de provinciale sportservices. Zij hebben de deskundigheid op diverse beleidsterreinen, en faciliteren en stimuleren lokale veldorganisaties. Tevens bevorderen zij de lokale samenhang en samenwerking, en dragen zij zorg voor een sportieve leefomgeving (Stegeman, 2001).

Drie van de vijf regiocoaches werken bij provinciale sportservices, die in staat zijn om regionale netwerken op te richten en vanuit de regionale netwerken goede praktijkvoorbeelden, ervaringen en kennis uit te wisselen met andere ondersteuners en de projectorganisatie. De deelnemende scholen werden opgedeeld in 5 regio's. De regiocoaches konden zo hun eigen (lokale) netwerk inzetten om de scholen te ondersteunen met het opzetten van de activiteiten, en het 'binnenhalen' van externe sprekers bij de netwerkbijeenkomsten.

2.6 De aanpak

Bij het project Vmbo in Beweging leren vmbo scholen in een periode van bijna drie jaar hoe ze met inactieve leerlingen aan de slag kunnen. Vmbo in Beweging wil samen met de niet-sportende leerlingen op zoek gaan naar mogelijkheden voor laagdrempelige beweegactiviteiten tijdens en na schooltijd. Actieve leerlingen voelen zich beter en hebben minder last van agressie en lusteloosheid. Op de langere termijn kan dit een positief effect hebben op de leerresultaten en het schoolverzuim. Hieronder worden de verschillende fases van het project in de subparagrafen toegelicht die zijn doorlopen gedurende Vmbo in Beweging. Deze 5 fases zijn afgeleid van de fasen die zijn onderscheiden op de toolbox op de site van NISB, namelijk Voorbereiden, Analyseren, Bepalen, Uitvoeren en Evaluatie en verankeren. De toolbox helpt de ondersteuner en de school bij het opzetten van sport- en beweegaanbod. Door middel van de ontwikkeling van een toolbox wordt gezorgd dat goede producten en interventies voor het onderwijs op een samenhangende en overzichtelijke manier wordt gepresenteerd richting het onderwijs.

2.6.1 Voorbereiden

In het najaar van 2009 heeft NISB onderzoek gedaan naar de stand van zaken op vmbo scholen. NISB wilde inzicht krijgen in hoe de situatie ten aanzien van sport en bewegen op vmbo scholen was. Scholen hebben zich zelf aan kunnen melden voor het project Vmbo in Beweging, maar de scholen moesten wel aan een aantal criteria voldoen. Scholen die meedoen aan Vmbo in Beweging ontwikkelen extra aanbod voor inactieve leerlingen. Dit met als inzet om het percentage leerlingen dat de beweegnorm haalt te vergroten.

Scholen die voldeden aan de onderstaande voorwaarden voldoen, konden zich inschrijven voor het project.

- De school heeft op dit moment nog geen (of nog weinig) structureel aanbod voor inactieve leerlingen.
- De school committeert zich aan de doelstelling van het beleidskader om meer jongeren te laten voldoen aan de beweegnorm.
- De school wil zich inzetten om extra sport en beweegaanbod te organiseren voor VMBO leerlingen die nog niet aan de beweegnorm voldoen.
- De school heeft de intentie om de opgestarte activiteiten vanuit 'vmbo in beweging' te verankeren in de school.
- De school maakt een personeelslid (bijvoorbeeld LO docent, coördinator of manager) vrij voor een dagdeel per week gedurende 3 jaar om de functie van sport en beweegcoördinator te vervullen. De school zorgt voor cofinanciering voor het tweede en derde projectjaar.
- De school zorgt daarnaast voor activiteitenbudget om uitvoering te kunnen geven aan het door de school zelf opgestelde plan van aanpak.

(Projectplan: Vmbo in Beweging, 2009).

De voorbereidingsfase staat voor het bewustwordingsproces binnen de school. Na voltooiing van deze fase is de school optimaal voorbereid om te starten met het ontwerpen van nieuw sport- en beweegbeleid. Hierbij was het eerst belangrijk dat er draagvlak gecreëerd werd om het project uit te kunnen voeren. Vervolgens konden vmbo scholen zich inschrijven en daarnaast werd er onderzocht welke ondersteuning scholen konden gebruiken bij het oplossen van hun knelpunten of het waarmaken van hun ambities ten aanzien van sport en bewegen.

Scholen die deelnamen aan 'Vmbo in Beweging' zijn gedurende 2010, 2011 en 2012 aan de slag gegaan om sport en beweegaanbod op te starten voor de niet-actieve vmbo leerlingen. Het kon hierbij gaan om nieuw aanbod onder schooltijd, tijdens de pauzes of na schooltijd. Wanneer de opgestarte activiteiten succesvol zouden zijn, zou het zaak voor de vmbo scholen zijn om te zorgen dat het aanbod een structurele plek zou krijgen in het schoolbeleid.

Binnen de deelnemende scholen is er een persoon (veelal een vakleerkracht LO) gezocht die zich wilde inzetten om meer leerlingen te motiveren tot een actieve leefstijl. Deze persoon is vervolgens gefaciliteerd om de functie van sport- en beweegcoördinator op school te vervullen met als doel het sport- en beweegaanbod kwalitatief en kwantitatief te vergroten. Ter ondersteuning van de sport- en beweegcoördinator vinden er netwerkbijeenkomsten plaats waar kennis en ervaringen worden uitgewisseld tussen de deelnemende scholen. Bij het vergroten van het aanbod en het werken aan structurele inbedding is de beginsituatie van de scholen bij de start van het project als uitgangspunt genomen.

2.6.2 Analyseren

De sport en beweegcoördinator op school start het project met het uitvoeren van een probleemanalyse. Deze probleemanalyse geldt tevens als nulmeting en heeft betrekking op de huidige situatie ten aanzien van sport en bewegen op de school. Hierin wordt opgenomen welke sport- en beweegactiviteiten er op de school georganiseerd worden, in welke mate het sport- en beweegaanbod naar tevredenheid (van docenten, directie en leerlingen) is, en in hoeverre de school de activiteiten verankerd heeft. Tevens wordt gemeten in hoeverre de leerlingen voldoen aan de beweegnorm. De beweegnorm voor kinderen en jongeren is een uur bewegen per dag. Zo'n 60% van de Nederlandse 12- tot 17-jarigen voldoet nog niet aan die norm, en daarom was het van belang dat deze doelgroep uitgedaagd werd om in beweging te komen. Scholen kunnen daarbij een stimulerende rol spelen en het project Vmbo in Beweging helpt scholen om deze uitdaging aan te gaan (NISB, 2012). Door deze zaken te analyseren, ontstaat er een goed beeld van de doelgroep waarvoor een aanbod wordt ontwikkeld. Daarnaast creëert een dergelijke test bewustwording bij de leerlingen over hun eigen fitheid.

In de eerste netwerkbijeenkomst is het uitvoeren van de probleemanalyse besproken. Via de toolbox wordt een format aangereikt waarmee de probleemanalyse opgesteld kan worden. Wanneer dat mogelijk was, werden de gegevens van de probleemanalyse ingevoerd in een digitaal invulformulier zodat verwerking van de gegevens tot een totaal beeld (0-meting) gemakkelijk mogelijk is. Scholen hebben vervolgens aan de hand van de probleemanalyse, een plan van aanpak opgesteld. Hierin werd beschreven welke sport en beweegactiviteiten er voor de niet actieve leerlingen plaats gaan vinden tijdens de projectperiode. De keuze voor welke activiteiten plaats gaan vinden hangt af van de achtergrond van de inactieve leerlingen, de faciliteiten en omgeving van de school, de mate van samenwerking die mogelijk is met buurt en sport, enz. De georganiseerde activiteiten moesten in ieder geval een bijdrage leveren om meer leerlingen te laten voldoen aan de beweegnorm.

2.6.3 Bepalen

De mogelijkheden in (sport-)aanbod zijn eindeloos. In deze fase is het zaak om te bepalen welke richting de school op wil. De kunst is om te focussen. Er moet bepaald worden welke acties de school echt belangrijk vindt. Daarnaast wordt er een netwerkanalyse uitgevoerd. Hierdoor wordt duidelijk welke personen en organisaties zich in het netwerk van de school bevinden en wat voor rol zij kunnen vervullen bij het project Vmbo in Beweging.

Vervolgens moet de school SMART doelen opstellen, waarmee de ambities van de school vertaald worden in concrete doelstellingen. Willen doelen echt een sturende rol vervullen, dan zullen ze aan de SMART-eisen moeten voldoen. Ze moeten: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden zijn.

Projecten in het voortgezet onderwijs hebben nauwelijks kans van slagen als er geen draagvlak en goodwill is onder de leerlingen. Het is dan ook van groot belang dat de leerlingen naar hun wensen gevraagd wordt en ze vanaf het begin zo veel mogelijk bij de plannen betreft, oftewel de doelgroep laten participeren bij het project.

Aan het eind van deze fase is er een concreet plan van aanpak, waarin dus de doelen zijn geformuleerd met de daarbij behorende acties, en ook de samenwerkingpartners zijn opgenomen. Het is aan te bevelen om het plan van aanpak als een werkdocument te beschouwen dat bij de voortgang steeds wordt gebruikt en aangevuld.

2.6.4 Uitvoeren

In 2010 zijn de deelnemende scholen gestart met de uitvoering van het activiteitenplan. Jongeren weten wat jongeren willen, dus het is verstandig om ze bij de voorbereiding en organisatie van de acties te betrekken. Naast enquêtes en interviews zijn er natuurlijk nog vele andere manieren om de behoeften, ideeën en wensen van de jeugd op het gebied van sport en bewegen te achterhalen. Hierbij valt te denken aan een jongerenpanel of schoolsport commissie dat meebeslist over het activiteitenprogramma. Ook het inschakelen van jongeren bij de organisatie en uitvoering van sportactiviteiten heeft zo zijn voordelen. Het biedt niet alleen de jeugd de mogelijkheid om uiteenlopende leerervaringen op te doen, jongeren kunnen ook veel werk uit handen nemen (Stegeman, 2001).

De scholen zitten in een bepaalde regio, waarvoor netwerkbijeenkomsten worden gehouden. De regiocoach organiseert en begeleidt deze bijeenkomst. De scholen hebben de mogelijkheden om hier hun voortgang, activiteiten, kennis en knelpunten met elkaar te delen.

Na 1 jaar deelname van een school aan Vmbo in Beweging vindt er een evaluatiemoment plaats waarbij gekeken moet worden of het project op de school gaat zoals dat in de samenwerkingsovereenkomst was afgesproken. Op dat moment werd besloten of de school in het tweede jaar door kan gaan.

Dit hangt af van de volgende criteria:

- Heeft de school de 50% cofinanciering voor het tweede jaar beschikbaar. In het tweede jaar draagt de school namelijk de helft bij aan het budget nodig voor het aanstellen van een beweegcoördinator;
- Zijn de probleemanalyse en het plan van aanpak van de school in orde;
- Zijn er voldoende vorderingen gemaakt m.b.t. de in het plan van aanpak gestelde doelen.

2.6.5 Evalueren en verankeren

Aan het eind van de projectperiode voeren scholen een eindevaluatie uit (1-meting). Daarin geven ze aan welke activiteiten hebben plaatsgevonden, hoeveel leerlingen er hebben deelgenomen, in welke mate de beweegnorm is veranderd, en in welke mate de activiteiten zijn verankerd in de school.

De eindmeeting laat zien wat de effecten zijn geweest van het project Vmbo in Beweging op zowel leerling- als beleidsniveau. In deze periode wordt de aanpak geëvalueerd, om te kijken of de aanpak gewerkt heeft zoals de bedoeling was. Hierbij trekken de regiocoaches zich terug en zetten de scholen zelfstandig de activiteiten voort. Het derde projectjaar wordt de sport en beweegcoördinator geheel gefinancierd door de school zelf. Er zijn vanuit de projectorganisatie nog enkele uren advies op afstand beschikbaar. Daarna kan de school voor vragen of advies terecht bij de reguliere kanalen zoals de Provinciale Sportservices, KVLO en NISB. Afhankelijk van de aard en de complexiteit van de vraag zullen deze partijen aangeven of ze vanuit eigen uren/budget de school kunnen ondersteunen of dat de school hiervoor moet betalen.

De effectevaluatie zal worden opgezet en uitgevoerd door TNO, waarbij gebruik wordt gemaakt van de 0-meting en de 1-meting. Zowel tijdens als na afloop van het project is er bij de scholen en ondersteuners getoetst of het proces naar tevredenheid is verlopen.

NISB is verantwoordelijk voor de monitoring en evaluatie van de projectdoelen van het project en de rapportage hierover naar het Platform. Het project kent doelen op twee niveaus, namelijk op het niveau van de leerlingen en van de school.

Project doel 1: Medio 2012 is het aantal inactieve leerlingen in deelnemende scholen t.o.v. begin 2010 verminderd met 10%.

Bij de metingen worden naast het beweeggedrag, ook vragen gesteld over persoonsgebonden factoren (leeftijd, geslacht, etniciteit, lengte, gewicht etc.) en sedentair gedrag (tv kijken en computeren). Het gaat om maximaal 40 (grotendeels meerkeuze-) vragen, die in maximaal 20 minuten te beantwoorden zijn door de deelnemende leerlingen. TNO heeft hierbij de vragenlijsten opgesteld en digitaal gemaakt via Survey Monkey. TNO verzorgt daarbij de statistische analyse van de gegevens waarbij wordt gekeken naar verschillen tussen voor- en nameting voor wat betreft het behalen van de beweegnorm, frequentie van actief transport, beweegtijd binnen verenigingsverband en tv en computer gebruik. Hierbij wordt er gekeken naar verschillen tussen leeftijdsgroepen, geslacht, opleidingsjaar en leerjaar. Om de respons te optimaliseren is er zoveel mogelijk geprobeerd op de vragenlijsten onder leestijd in te vullen.

Projectdoel 2: In 2012 is op 80 scholen sport en beweegaanbod gecreëerd voor inactieve leerlingen. De aangeboden activiteiten staan in samenhang met elkaar, het algemene beleid van de school en eventueel het aanbod en beleid van partners uit de buurt, en zijn gericht op leerlingen die niet aan de beweegnorm voldoen.

Voorafgaand aan Vmbo in Beweging hebben de scholen een schoolscan ingevuld. Deze schoolscan ging o.a. in op de thema's aanbod, beleid en samenwerking. Na afloop van het project zal weer dezelfde schoolscan worden afgenomen. Door de uitkomsten van beide schoolscans te vergelijken, kan er geëvalueerd worden of het projectdoel is behaald. Het is van belang dat dezelfde persoon, indien mogelijk, de scans invult.

NISB heeft de schoolscan opgesteld die in de voormeting is gebruikt. TNO zal een voorstel doen voor een beperkt aantal waarderingsvragen die bij de nameting zullen worden toegevoegd waarmee de respondenten het project kunnen beoordelen. De schoolscan wordt door NISB verspreid onder de scholen, en zij zullen er ook op toezien dat de vragenlijst geretourneerd wordt.

TNO verzorgt vervolgens een statistische analyse van de gegevens, waarbij gekeken wordt naar de verschillen tussen de voor- en nameting in het sport- en beweegaanbod.

In bijlage 5 is een schematische weergave te vinden van de faseringen binnen Vmbo in Beweging, met een chronologische volgorde naar het gewenste resultaat dat bereikt moest worden.

3. SUCCES- EN FAALFACTOREN

In dit hoofdstuk zullen de succes- en faalfactoren van het project Vmbo in Beweging beschreven worden. Het is belangrijk om hier een goede analyse van te maken, zodat het project versterkt kan worden. Er kan veel geleerd worden van de kennis die er in deze projectperiode is opgedaan, zowel van de sterke als van de zwakke punten. Er is gebruik gemaakt van een SWOT analyse. Een SWOT analyse geeft inzicht in de sterkten en zwaktes, en in de kansen en bedreigingen van een organisatie of project. In dit geval dus een SWOT analyse van het project Vmbo in Beweging.

Allereerst zullen de ervaringen van de regiocoaches per regio worden uitgewerkt. Hierbij is er gebruik gemaakt van de regiocoach bijeenkomst in Zwolle en de persoonlijke interviews met alle regiocoaches die zijn gevoerd. Daarna worden de factoren van de sport- en beweegcoördinatoren beschreven met behulp van de exit gesprekken van de afgehaakte scholen, het DSP rapport met praktijkvoorbeelden, de resultaten van de eindmeting van de schoolscan en enkele telefonische interviews. Vervolgens worden ook nog de ervaringen van het projectteam van Vmbo in Beweging behandeld. Tot slot is er in paragraaf 3.5 een samenvatting weergegeven met daarin de belangrijkste factoren die een rol hebben gespeeld in bij het project Vmbo in Beweging.

3.1 Regiocoaches

In deze paragraaf zullen allereerst de succes- en faalfactoren van het project Vmbo in Beweging per regio worden uitgewerkt.

Er zijn 5 regiocoaches actief geweest bij het project VIB. Deze personen zijn in het dagelijkse leven actief bij provinciale Sportservices, bij de Gelderse Sport Federatie en op een Hogeschool. Bij dit project waren zij vanuit NISB het lijntje naar de scholen toe. Zij zorgden voor het oprichten van een netwerk en het organiseren van netwerkbijeenkomsten, de persoonlijke begeleiding en ondersteuning van de scholen. Eerst worden de factoren opgesomd, en vervolgens is er daaronder een uitwerking te lezen. Tot slot worden er ook bij elke regio citaten gebruikt van de betreffende regiocoach om de factoren te ondersteunen. Voor deze gegevens is er gebruik gemaakt van de landelijke regiocoach bijeenkomst in Zwolle, en van de persoonlijke interviews die er zijn gevoerd met de regiocoaches.

3.1.1 Regio Overijssel / Drenthe

Wie: Arnold Bronkhorst
Functie: Consulnt Jeugdsport, Sportservice Overijssel
Aantal scholen: 16

- **Succesfactoren:**
- Vrijheid van de scholen
 - Draagvlak binnen de school
 - Scholen elkaar werkplek laten bezoeken
 - Netwerken en lokale ondersteuning
 - De keuze voor provinciale sportservices
 - Landelijke bijeenkomsten met de regiocoaches

De scholen moesten zelf activiteiten opzetten voor de inactieve leerlingen. Doordat er geen verplichte interventies voor alle scholen waren, had de school de ruimte om een eigen invulling aan de activiteiten te geven. Arnold geeft aan dat dit ervoor kan zorgen dat er binnen de school draagvlak voor het uitvoeren van het project ontstaat, omdat er gekeken kan worden naar wat er bij de school past.

Daarnaast vindt Arnold de ondersteuning van de regiocoach erg belangrijk. Niet alleen in de persoonlijke begeleiding, maar ook door het netwerk. Hij vindt het belangrijk om goed te luisteren naar de scholen, mee te denken, en vervolgens de scholen zelf aan het denken te zetten.

De regiocoach leert de scholen 'over de muren' te laten kijken en te kijken welke partijen of verenigingen als partner konden worden ingezet. Daarnaast organiseerde en leidde de regiocoach ook de netwerkbijeenkomsten waar er uitwisseling kon plaatsvinden tussen de sport- en bewegecoördinatoren. Niet alleen de uitwisseling ervaart Arnold als essentieel, ook het bezoeken van elkaars scholen en werkplekken was goed voor de scholen.

In het interview geeft Arnold verder aan dat de scholen het bij de netwerkbijeenkomsten fijn vonden als ze allemaal genoeg tijd kregen om hun activiteiten toe te lichten en hun ervaringen te delen. Ook geeft Arnold aan dat de coördinatoren het prettig vonden als er bij de netwerkbijeenkomsten een externe spreker kwam, en dat was ook het voordeel om te kiezen voor personen van provinciale sportservices als regiocoach.

Tevens vindt Arnold de landelijke bijeenkomsten met NISB en de regiocoaches een sterk punt, omdat de regiocoaches dan onderling ervaringen kunnen wisselen.

"Het helpt om scholen elkaars werkplekken te laten bezoeken, en inzicht te laten krijgen in de visie van de school en beschikbare faciliteiten. Hierdoor konden de scholen ideeën opdoen bij elkaar, en dan snap je ook waarom er voor bepaalde projecten en activiteiten wordt gekozen."

-(Arnold Bronkhorst)

➤ **Faalfactoren:**

- Invloed van de regiocoach in het voortraject
- Het project valt of staat met de sport- en bewegecoördinator.
- De communicatiekanalen en -middelen
- Doelgroep

De school stelde zelf iemand aan als sport- en bewegecoördinator voor het project Vmbo in Beweging. Hier hadden NISB of de regiocoach voor de rest geen invloed op. Arnold gaf in het interview aan dat hij graag meer invloed had gehad in het voortraject en dus ook bij de aanstelling van de coördinator. Daarnaast vindt Arnold dat het promotiemateriaal erg laat kwam en dat het onduidelijk was wanneer de landelijke aftrap van het project precies plaatsvond. Arnold vond het jammer dat hij dit pas op de dag zelf hoorde, aangezien hij het leuk had gevonden als alle regiocoaches daar ook bij aanwezig hadden kunnen zijn. Tevens hadden de communicatiekanalen- en middelen volgens Arnold beter georganiseerd kunnen worden, en vond hij de doelgroep erg lastig.

"Inactieve leerlingen blijft een hele lastige doelgroep om te bereiken. Het is makkelijk genoemd, en op papier te zetten, maar het blijft erg lastig om deze daadwerkelijk in beweging te krijgen."

-(Arnold Bronkhorst)

Raalte:

Foto: Colijn van Noort

3.1.2 Regio Zuid-Oost

Wie: Merlin te Wilt
Functie: Projectcoördinator bij de Gelderse Sport Federatie
Aantal scholen: 16

➤ Succesfactoren:

- Het schrijven van een Plan van Aanpak
- Netwerkbijeenkomsten en vrijheid van de scholen
- Landelijke bijeenkomsten voor de regiocoaches
- Input van KVLO
- De regiocoach / persoonlijke begeleiding

De eerste succesfactor van Vmbo in Beweging is volgens Merlin het feit dat de scholen een Plan van Aanpak hebben moeten schrijven. Hierdoor moesten de scholen bewust gaan nadenken over wat ze wilden bereiken en welke acties daarvoor nodig zijn. Hierbij was ook de netwerkanalyse een belangrijk onderdeel. Scholen zijn 'over de schoolmuren' heen leren kijken om te kijken welke partners ze kunnen betrekken bij hun ideeën. Uit de tussenevaluatie kwam al naar voren dat de scholen meer zijn gaan samenwerken met partners om hen heen. Daarbij vindt Merlin het goed dat NISB de directie gelijk een handtekening liet zetten onder het Plan van Aanpak, aangezien dit gelijk een goede aanzet was tot het creëren van draagvlak binnen de school.

Daarnaast geeft Merlin in het interview aan dat de kracht van dit project is dat er veel uitwisseling plaatsvindt tussen de scholen en dat de scholen de ruimte hebben gekregen om een eigen invulling aan de activiteiten te geven.

Net zoals de regiobijeenkomsten voor de coördinatoren, vindt Merlin het ook goed om met de regiocoaches bij elkaar te komen aangezien er hier ook veel uitwisseling plaats kan vinden. Het aantal bijeenkomsten dat heeft plaatsgevonden is wel het minimale, want je merkt op zulke dagen dat de tijd altijd weer erg snel voorbij gaat.

Ook ervaart Merlin de betrokkenheid en input van de KVLO erg prettig. Ze geeft aan dat het goed is om te weten waar KVLO zich mee bezig houdt en wat zij belangrijk vinden. Het was fijn om, naast NISB, met de KVLO samen te werken. De meerwaarde van de regiocoach zit volgens Merlin in het feit dat scholen behoefte hebben aan hulp, sturing en ondersteuning op het moment dat ze aan iets nieuws beginnen. De individuele gesprekken met scholen zijn essentieel omdat je dan meer de diepgang in kunt gaan, en daar hadden de scholen wel echt behoefte aan. En daarnaast is er gewoon iemand nodig om de netwerkbijeenkomsten te organiseren en te leiden.

"De scholen zijn, door het schrijven van een Plan van Aanpak, bewust gaan nadenken over wat ze wilden bereiken en welke acties daarvoor nodig zijn."

-(Merlin te Wilt)

➤ Faalfactoren:

- Opkomst bij netwerkbijeenkomsten
- Geen vaste vergadermomenten
- Organisatie van het promotiemateriaal
- Doelgroep
- De 0-meting van TNO
- Aanleveren van goede praktijkvoorbeelden

Merlin vond het lastig te organiseren om alle scholen bij elkaar te krijgen bij de netwerkbijeenkomsten. Er zijn geen vaste vergadermomenten, waardoor ze te maken krijgen met lesuitval.

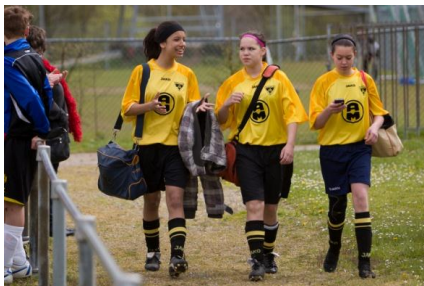
Daarnaast geeft Merlin in het interview aan dat het communicatie- en promotiemateriaal vrij laat aangeleverd werd toen het project al in ontwikkeling zat. Het gevoel bestond bij Merlin dat ze met de informatie achterliepen met de ontwikkeling van het project bij de scholen.

De doelgroep 'inactieve leerlingen' is een interessante doelgroep, maar het is volgens Merlin moeilijk te meten of je echt de inactieve leerlingen bereikt met het project Vmbo in Beweging. Daarnaast ervaart ze de 0-meting van TNO een zwak punt, doordat de vragen van de scan te moeilijk gevonden werden door de leerlingen.

Tevens vond Merlin dat het aanleveren van goede praktijkvoorbeelden voor de scholen ook meer en beter had gekund. Ook bijvoorbeeld voor de scholen die niet hebben meegedaan. Dan geef je ook deze scholen de mogelijkheid om te zien dat het een goed project is en dat het kan werken om inactieve leerlingen aan te spreken.

"De opkomst van de netwerkbijeenkomsten was soms minder doordat sommige sport- en beweegcoördinatoren moesten kiezen tussen het niet door laten gaan van lessen, en niet aanwezig kunnen zijn bij de netwerkbijeenkomsten. Dit kwam doordat er geen vaste vergadermomenten waren opgenomen, en uiteraard wilde de directie dat de lessen doorgingen."

-(Merlin te Wilt)

Landgraaf: Foto: Colijn van Noort

3.1.3 Regio Noord-West

Wie: Annelijn de Ligt
Functie: Consulents Jeugd, Sportservice Noord-Holland
Aantal scholen: 12

- **Succesfactoren:**
- Netwerkbijeenkomsten
 - Vrijheid van de scholen
 - Duidelijke aanpak / stappenplan
 - Nauwe betrokkenheid van de KVLO.
 - Landelijke bijeenkomsten regiocoaches

Annelijn geeft allereerst in het interview aan dat de netwerkbijeenkomsten een sterk punt waren van dit project, omdat er altijd veel inbreng vanuit de scholen was. Tijdens deze bijeenkomsten motiveerden de scholen elkaar en wisselden zij ervaringen en ideeën uit om er een succes van te maken. Er heerste een informele sfeer bij de netwerkbijeenkomsten en dat werd door de scholen als prettig ervaren.

Scholen hebben veel ruimte gekregen om het naar eigen manier in te vullen, maar volgens Annelijn waren er wel genoeg richtlijnen om het goed aan te pakken, en daarbij waren de netwerken erg van belang. Annelijn vindt dat het hierbij helpt om heel vraaggericht te werk te gaan en mee te denken met de school.

Daarnaast heeft ze de samenwerking met NISB en KVLO als prettig ervaren, en was het goed om te weten wat speelt in de LO secties. De landelijke bijeenkomsten waren, net als de netwerkbijeenkomsten voor de coördinatoren, volgens Annelijn erg nuttig omdat je dan kennis en ervaringen opdeed van de andere regiocoaches.

“Het project Vmbo in Beweging is in één woord: inspirerend. Voor mezelf maar ook voor de scholen die meededen. Je merkte in de netwerkbijeenkomsten dat de scholen elkaar motiveren en inspireren.”

-(Annelijn de Ligt)

➤ **Faalfactoren:**

- Start van het project
- Financiële problemen bij de scholen en de gemeente / Bezuinigingen
- Scholen worden soms overvraagd
- Te weinig tools voor de verankering binnen de school

In het interview geeft Annelijn aan dat de start van het project beter bij het begin van het schooljaar had gekund. Coördinatoren moesten al uren maken terwijl ze nog geen uren gekregen hadden van de school. Bij dit project is heel veel op het bordje van de sport- en beweegcoördinator gekomen. De coördinatoren krijgen veel informatie, maar zij geven aan dat ze behoefte hebben aan korte berichten en niet aan hele lange e-mails.

Het zou volgens Annelijn goed zijn als je de scholen in het laatste jaar vooral laat werken aan de verankering van de activiteiten binnen de school aangezien dit een heel belangrijk onderdeel is dat als erg lastig is ervaren door de scholen. De scholen hadden behoefte aan meer tools hiervoor. Doordat er zoveel initiatieven zijn, voelden scholen zich overvraagd. Dit staat volgens Annelijn ook in verband met de financiële problemen bij de scholen en de gemeente. Zij krijgen ook te maken met bezuinigingen waardoor ze prioriteiten moeten stellen en verantwoorde keuzes moeten maken.

“Qua communicatie werkt het niet om lange mails met veel informatie naar iedereen te sturen. Je kan beter korte, specifieke mails sturen met meer een persoonlijke boodschap.”

-(Annelijn de Ligt)

Almere: Foto's: Colijn van Noort

3.1.4 Regio Zuid – Rotterdam / Den Haag

Wie: Annemieke Maat

Functie: Consulentsportontwikkeling, Sportservice Zuid-Holland

Aantal scholen: 19

Hierbij moet vermeld worden dat Annemieke Maat, haar ex-college Rosemarie van Ruiten heeft afgelost als regiocoach, aangezien zij ergens anders ging werken.

Rosemarie van Ruiten heeft alle scholen tot de zomer 2011 begeleid.

Alle plannen waren toen gemaakt en de scholen waren begonnen met de uitvoering. Vanaf januari 2011 fungeerde Annemieke al als sparringpartner van haar en was ze betrokken bij regiobijeenkomsten. Vandaar dat het logisch was dat Annemieke het verder op ging pakken. Zij kwam daarmee in 'een rijdende trein' terecht bij het project.

"Ik vond het leuk om de scholen te ondersteunen maar ik was liever vanaf het begin betrokken geweest. Het meedenken met de scholen om tot goede plannen te komen om inactieve leerlingen in beweging te krijgen is iets wat ik graag had gedaan. Nu waren alle plannen al klaar en was het puur bijsturen of meedenken als ze ergens tegen aan liepen."

-(Annemieke Maat)

➤ **Succesfactoren:**

- Netwerken
- Coördinator per school
- Coach / ondersteuning van scholen / ALO achtergrond
- Motivational interviewing (ALA)

De netwerken zijn erg belangrijk geweest omdat er hierbij veel geleerd kan worden van andere scholen. Daarnaast geeft Annemieke aan dat het aanstellen van een sport- en beweegcoördinator voor een bepaald aantal uur per week een sterk punt van het project is, aangezien er iemand binnen de school bewust met het sport- en beweegaanbod aan de slag is. Annemieke vindt de regiocoach een succesfactor omdat hij/zij de persoonlijke begeleiding kan bieden aan de scholen die daar behoefte aan hebben. Hierbij is het volgens Annemieke goed om heel goed te luisteren en vraaggericht te werk te gaan. De scholen hebben elkaar nodig, en de regiocoach organiseert en leidt de netwerkbijeenkomsten.

Annemieke geeft ook aan dat het helpt als deze persoon een ALO achtergrond heeft, aangezien hij/zij de situaties kan herkennen waar de sport- en beweegcoördinatoren tegenaan lopen.

Tevens vond Annemieke de aanpak van Alle Leerlingen Actief ook goed, waarvan het wellicht zelfs goed zou zijn om die te verplichten bij het project Vmbo in Beweging.

"Scholen hoeven niet het wiel opnieuw uit te vinden, maar kunnen met bestaande ideeën aan de slag."

-(Annemieke Maat)

➤ **Faalfactoren:**

- Project valt of staat met betrokken en enthousiaste personen
- Wisseling van coördinator op school gedurende het project
- Doelgroep
- Geen verplichtingen.

Het wel of niet slagen van het project ligt volgens Annemieke voor een groot gedeelte aan de sport- en beweegcoördinator. Dit zijn de uitvoerders van het project, en ze geeft aan dat het project valt of staat met de betrokkenheid en het enthousiasme van de personen. De coördinatoren moeten het enthousiasme overbrengen op de leerlingen.

Daarbij geeft Annemieke in het interview aan dat een wisseling van de wacht binnen een school (nieuwe coördinator of directie) een belemmering kan zijn. Tevens is het een hele lastige opgave om de doelgroep inactieve leerlingen te bereiken.

Annemieke vindt dat er meer verplichtingen in het project Vmbo in Beweging hadden mogen zitten, zoals de aanwezigheid bij netwerkbijeenkomsten of het volgen van de cursus Motivational Interviewing. Wanneer scholen niet aanwezig zijn bij de netwerkbijeenkomsten, tonen ze ook in mindere mate hun betrokkenheid. Hierdoor hebben de andere scholen minder mogelijkheid tot uitwisseling van ervaringen.

“Op sommige momenten werd er iets teveel van de scholen gevraagd waardoor ze het niet waar konden maken. Sommige scholen zijn van 3 kanten benaderd voor een interview of inventarisatie en hebben voor hun gevoel steeds dezelfde info gegeven.”

-(Annemieke Maat)

Rotterdam: Foto: Colijn van Noort

3.1.5 Regio Midden

Wie: Bert van Klaveren

Functie: Docent op de CALO, Windesheim Zwolle

Aantal scholen: 16

➤ **Succesfactoren:**

- Vrijheid van de scholen
- Netwerken
- Landelijke bijeenkomsten
- Sluit aan bij maatschappelijke problemen.

De scholen bepalen zelf de activiteiten die ze willen uitvoeren en die bij de school passen. De netwerken zijn volgens Bert een belangrijke succesfactor, omdat de scholen veel naar elkaar kijken, en in het vervolg nemen ze soms (deels) projecten van elkaar over. De regiobijeenkomsten zijn goed, maar zouden wellicht nog meer kunnen, vindt Bert. De inbreng en de uitwisseling in deze regio was goed tussen de scholen. Bert geeft in het interview aan dat hetzelfde geldt voor de landelijke bijeenkomsten met de regiocoaches. De andere regiocoaches, die werkzaam zijn bij provinciale sportservices en de Gelderse Sportfederatie, weten volgens Bert meer van welke projecten er al draaien en welke effectief zijn. Voor een LO docent als regiocoach zou het dus goed zijn om nog meer landelijke bijeenkomsten te organiseren, zodat hij/zij meer informatie en uitwisseling van ervaringen krijgt.

Aan de andere kant kan een LO docent, zoals hijzelf, de problemen herkennen en de situaties beredeneren die de sport- en bewegescoördinatoren tegenkomen. Hij geeft aan dat hij de achtergrond van een gymleraar kan gebruiken voor het begeleiden van de scholen tijdens Vmbo in Beweging, wat de scholen ook als prettig hebben ervaren. Daarnaast geeft Bert aan dat hij de ervaringen van het project voor/in zijn eigen lessen kan gebruiken. Uit het interview komt verder naar voren dat Bert vindt dat het project Vmbo in Beweging goed aansluit bij de maatschappelijke problemen, zoals overgewicht.

Het onderwijs wordt steeds meer als de plaats gezien waar men dit probleem kan terug dringen omdat kinderen nou eenmaal een groot gedeelte van de week op school doorbrengen.

➤ **Faalfactoren:**

- Draagvlak binnen de school
- Geen vaste vergadermomenten
- Geen vergelijkingsmateriaal
- Tijd

Apeldoorn: Foto: Colijn van Noort

Het helpt volgens Bert niet als je als coördinator teveel in je eentje doet. Bert geeft in het interview aan dat het belangrijk is dat je draagvlak binnen de school creëert door de directie en docenten nauwer te betrekken. Daarnaast is het hebben en inplannen van vaste vergadermomenten een belangrijke factor. Bij Vmbo in Beweging was dit niet het geval, en daarom dit volgens Bert als verbeterpunt gezien worden. Scholen hadden, door het ontbreken van vaste vergadermomenten, niet altijd de mogelijkheid om bij de netwerkbijeenkomsten aanwezig te zijn, doordat ze anders te maken zouden krijgen met lesuitval. Het draagvlak is ook belangrijk in het verkrijgen van gelden voor activiteiten. Bert geeft aan dat er op het begin schitterende ideeën waren, maar dat de coördinator niks los kreeg bij de directie.

Bert vindt dat het wellicht goed was geweest als je scholen de keuze had gegeven om te kiezen uit verschillende programma's en meer houvast had geboden, zodat de activiteiten met elkaar vergeleken konden worden. Nu zette de school zelfstandig hun activiteiten op waardoor er geen vergelijkingsmateriaal was. Daarnaast is het bevorderlijk als je zelf je uren in kan delen, en niet zoals hemzelf aan uren vastzit dat je les moet geven.

“Doordat ik zelf LO docent ben, is het lastiger om flexibeler te werk te gaan en de uren in te delen dan de andere regiocoaches.”
 -(Bert van Klaveren)

3.1.6 Conclusies regiocoaches

In deze paragraaf is een tabel weergegeven om de ervaringen en factoren van de regiocoaches samen te vatten. Hierdoor wordt het gelijk overzichtelijk wat de meest genoemde succes en faalfactoren van het project zijn geweest. Onder het schema worden de belangrijkste zaken toegelicht.

Regiocoach Succesfactor	Arnold	Merlin	Annelijn	Annemieke	Bert
Vrijheid van de scholen	X	X	X		X
Netwerkbijeenkomsten / Netwerken	X	X	X	X	X
Draagvlak binnen de school	X				
Keuze voor regiocoach / provinciale sportservices	X	X		X	
Landelijke bijeenkomsten	X	X	X	X	X
Sport- en beweegcoördinator per school				X	
Scholen elkaars werkplekken laten bezoeken	X				
Input & betrokkenheid van KVLO		X	X	X	
Duidelijk stappenplan			X		

Het schrijven van Plan van Aanpak		X			
Motivational interviewing (ALLA)	X	X		X	
Sluit aan bij maatschappelijke problemen					X
Faalfactor					
Invloed van regiocoach in voortraject / start van het project	X		X		
Afhankelijk van individu	X			X	
Organisatie communicatiekanalen en -middelen	X	X			
Doelgroep	X	X		X	
Opkomst netwerkbijeenkomsten / geen vaste vergadermomenten		X			X
0-meting TNO		X			
Aanleveren van goede praktijk-voorbeelden / te weinig tools voor de verankering binnen school		X	X		
Bezuinigingen / Financiële problemen bij scholen/gemeente	X	X	X		
Geen verplichtingen / geen vergelijkingsmateriaal				X	X
Draagvlak binnen de school					X
Tijd					X

Succesfactoren

Als er gekeken wordt naar de succesfactoren die de regiocoaches ervaren hebben, vallen een aantal dingen op. Zo worden zowel de netwerkbijeenkomsten als de landelijke bijeenkomsten voor de regiocoaches door iedereen benoemd als sterk punt van Vmbo in Beweging. En ook de vrijheid van de scholen in het zelfstandig opzetten van activiteiten wordt als belangrijke succesfactor beschouwd. Verder wordt de betrokkenheid en input van KVLO als sterk punt ervaren, net als de aanpak van Alle Leerlingen Actief (ALLA). Deze factoren worden, samen met de keuze voor de regiocoach, het meest genoemd als succesfactoren van het project. Voor de rest worden er nog factoren eenmaal genoemd die door een regiocoach persoonlijk als sterk punt is ervaren.

Faalfactoren

Bij de faalfactoren worden veel diverse aspecten genoemd. De faalfactoren die door de regiocoaches het meest genoemd worden zijn de doelgroep van inactieve leerlingen en bezuinigingen. Er wordt aangegeven dat deze doelgroep heel lastig te bereiken en aan te spreken is. Inactieve leerlingen zoeken vaak naar excuses om niet mee te hoeven doen met het sport- en beweegaanbod. Hierdoor proberen scholen hun activiteiten vast in het rooster te plaatsen en dus niet teveel naschoolse activiteiten te organiseren voor inactieve leerlingen. De drempel voor deze leerlingen ligt dan te hoog om hierheen te komen na schooltijd. Bezuinigingen binnen het onderwijs zorgen ervoor dat de prioriteiten niet altijd bij het sporten en bewegen komen te liggen, en dat de beweegcoördinatoren vaak moeilijk geld los kregen bij de directie voor activiteiten.

Verder hangen twee andere factoren nauw met elkaar samen, namelijk de start van het project en de organisatie rondom de communicatie- en promotiemiddelen. De start van het project was volgens de regiocoaches onduidelijk, en de regiocoaches kregen pas op de dag zelf te horen dat het project officieel van start ging met een landelijke opening.

Daarnaast wordt ook de afhankelijkheid van het individu, de coördinator benoemd als mogelijke bedreiging. Dit is de uitvoerder van het project op schoolniveau, en moet dus zijn/haar enthousiasme overbrengen op de leerlingen. De coördinator moet dus niet alleen sportaanbod op kunnen zetten, hij moet ook leerlingen kunnen enthousiasmeren en motiveren tijdens de activiteiten, aangezien de inactieve leerlingen eerst gemotiveerd moeten worden om te gaan sporten.

3.2 Coördinatoren Sport en Bewegen

De scholen die hebben deelgenomen aan Vmbo in Beweging stelden binnen hun school een sport- en beweegcoördinator aan voor een dagdeel per week voor een periode van 3 jaar. De sport- en beweegcoördinator gaf uitvoering aan het project op schoolniveau. Deze persoon was in bijna 90% van de scholen een vakleerkracht van het bewegingsonderwijs binnen de school. Hieronder is de uitwerking beschreven van de telefonische interviews die zijn gehouden met 3 sport- en beweegcoördinatoren. In paragraaf 3.3 worden enkele scholen beschreven die vroegtijdig zijn gestopt met het project, en wat voor hen de belangrijkste faalfactoren zijn geweest. Hierbij is er gebruik gemaakt van de exit gesprekken die zijn gevoerd met de afgehaakte scholen. De bevindingen worden geïllustreerd en ondersteund door de resultaten van de eindmeting van Vmbo in Beweging.

3.2.1 Baken Stad College

Sport- en Beweegcoördinator	Dennis de Knijff
School	Baken Stad College, Almere
Functie	Docent LO / mentor bovenbouw / coördinator sportoriëntatie
Regiocoach	Annelijn de Ligt

➤ **Succesfactoren:**

- Netwerkbijeenkomsten
- Financiële middelen voor de school
- Mogelijkheid om inactieve leerlingen te bereiken
- Draagvlak

De netwerkbijeenkomsten heeft Dennis als leerzaam ervaren, aangezien je de ervaringen van andere scholen met elkaar kon delen. Een goed netwerk met verschillende scholen en andere partners in de omgeving, vindt Dennis van essentieel belang om de toekomst van Vmbo in Beweging binnen de school veilig te stellen.

Daarnaast geeft Dennis ook in het interview aan dat de financiële middelen voor de school, om goed programma neer te zetten, een sterk en essentieel punt van het project was.

Tevens heeft de school de mogelijkheid gekregen om activiteiten op te zetten voor inactieve leerlingen. Een specifieke doelgroep die in beweging gebracht moet worden. Vaak spreken de activiteiten alleen de actieve leerlingen aan, maar bij dit project was het juist de kracht dat er sport- en beweegaanbod werd gecreëerd voor inactieve leerlingen. Ook was er volgens Dennis voldoende draagvlak binnen de school, ondanks dat de directie aan de uren ging zitten, maar dat komt bij de faalfactoren nog terug. Dennis geeft aan dat het management een sportactieve school heeft opgenomen in hun beleid, waardoor er substantieel een financieel bedrag komt om de leerlingen een actief leven mee te geven. Daarnaast is er voor draagvlak gezorgd door de docenten te betrekken bij het project, en zelfs actief te laten participeren. Dennis vindt het een belangrijke factor dat het sportprogramma vast is opgenomen in het rooster.

➤ **Faalfactoren:**

- 0-meting en 1-meting van TNO
- Financiële middelen werden elk jaar minder
- Bezuinigingen
- Management van de school ging 'aan de uren' zitten

In het telefonische interview geeft Dennis aan dat de 0-meting en de 1-meting een zwak punt van het project zijn geweest, omdat de uitkomsten van het onderzoeken minimaal waren. Er ontbrak echt bruikbare informatie voor de scholen. Er had volgens Dennis bijvoorbeeld meer gevraagd moeten worden naar de keuzes en motieven van de leerlingen waarom ze niet of weinig sporten en bewegen.

De scholen hebben de financiële middelen gekregen om activiteiten op te zetten, dat was een sterk punt. Echter, de financiële middelen werden elk jaar minder, waardoor de school prioriteiten moest stellen in het uitvoeren van de activiteiten. De activiteiten werden hierdoor niet minder uitgevoerd, maar er moet wel gekeken worden naar welke activiteiten succesvol zijn, zodat daar de aandacht kan komen te liggen. Dit hangt volgens Dennis samen met een bedreiging van het project, namelijk dat de school in financieel zwaar weer zit. In verband met bezuinigingen zal er gesneden worden in het huidige uitgebreide programma wat nu op school wordt gedraaid. Daarbij ging het management aan de uren zitten, aangezien de school minder uren beschikbaar stelde, dan NISB had aangegeven.

“Een financiële bijdrage vanuit de gemeente, NISB of een sportservice is van essentieel belang om de toekomst van Vmbo in Beweging binnen de school veilig te stellen.”

-(Dennis de Knijff)

3.2.2 CSG Calvijn Lombardijen

Sport- en Beweegcoördinator	Jacqueline Venema
School	CSG Calvijn Lombardijen, Rotterdam
Functie	LO docent & docent Sportontwikkeling
Regiocoach	Annemieke Maat

➤ **Succesfactoren:**

- Financiële ondersteuning op begin
- Ondersteuning van de regiocoach
- Impuls voor sportbeleid van de school
- Toetsing van TNO
- Draagvlak / Docenten betrekken

Jacqueline geeft in het interview aan dat de financiële ondersteuning op het begin een sterk punt van het project was, aangezien dit de school overhaalde om mee te doen met het project Vmbo in Beweging. Daarnaast is de ondersteuning van de regiocoach volgens Jacqueline erg goed geweest. Ze hield het proces in gang, begeleidt de netwerkbijeenkomsten goed en zorgt daar ook voor een goede terugkoppeling van de scholen.

Jacqueline vindt dat het project een goede impuls is geweest voor het sportbeleid van de school. Het beleidsplan is concreet gemaakt, en door middel van het netwerk dat er is opgebouwd, kan er een goed vervolg van het project plaatsvinden. Tevens gaf Jacqueline aan dat de toetsing van TNO een sterk punt is geweest, aangezien dit erg handig was voor de school om te zien waar de school en de leerlingen staan op het gebied van sporten en bewegen. Zelf zou het heel lastig en tijdrovend geweest zijn om zo'n onderzoek op te zetten. Daarnaast zijn er geen problemen geweest met de vragen, wat andere scholen wel hebben ervaren.

Tevens was er voldoende draagvlak binnen de school. Dit is op de Christelijke Scholengemeenschap Lombardijen gerealiseerd door het project Vmbo in Beweging op te nemen in het beleidsplan, en doordat er genoeg uren toegedeeld waren gekregen om de activiteiten op te zetten en uit te voeren. Jacqueline geeft aan dat de school behoort tot de top 5 van meest 'sportieve scholen' in Nederland. Hierdoor krijgt het project, en dus de school ook extra aandacht en promotie, en ook dat is belangrijk voor het creëren van draagvlak. Het versterkt het imago van de school, en het sportieve karakter trekt veel nieuwe leerlingen aan.

“Een brede inzet van het docententeam is belangrijk zodat er genoeg draagvlak blijft bestaan voor het project, en dit is, net als het financiële aspect, van essentieel belang om de toekomst van Vmbo in Beweging binnen de school veilig te stellen.”

-(Jacqueline Venema)

➤ **Faalfactoren:**

- De opstart van het project
- Slechte opkomst bij de netwerkbijeenkomsten
- Geen officieel vervolg van Vmbo in Beweging
- Bezuinigingen
- Afhankelijk van het individu

Jacqueline geeft in het interview aan dat ze het project Vmbo in Beweging op het begin niet geheel duidelijk vond, en dat de eerste twee bijeenkomsten erg rommelig waren. Dit kwam doordat het niet duidelijk werd wat de verwachtingen van het project waren. Het was daarom volgens Jacqueline echt even inkomen. Daarnaast was de opkomst van de netwerkbijeenkomsten niet altijd even goed, waardoor er ook minder uitwisseling plaats kon vinden, en soms heerste bij Jacqueline het gevoel dat scholen zich makkelijk afmeldde. Het is jammer dat Vmbo in Beweging geen officieel vervolg kent, aangezien het enthousiast is ontvangen en een verrijking is geweest voor de school, vindt Jacqueline. Momenteel zit de school in een reorganisatie, en dat kan volgens Jacqueline een bedreiging vormen, omdat je nooit van te voren weet waarop er bezuinigd zal worden. En ook het wegvallen van een coördinatoren kan een bedreiging vormen, omdat je dan keuzes moet maken doordat je minder mogelijkheden hebt om nog alles aan te bieden wat je momenteel doet. Daarnaast geeft Jacqueline expliciet aan dat de school niet iemand aan moet stellen die 'de uurtjes telt'. De taak die je hebt als sport en beweeg coördinator is per week anders. Soms ben je veel tijd kwijt en andere weken is het wat rustiger. Als je het project wil laten slagen moet je investeren.

3.2.3 Twents Carmel College

Sport- en Beweegcoördinator	Bart Oosting
School	Twents Carmel College, Losser
Functie	LO docent en mentor van een 3^e klas
Regiocoach	Arnold Bronkhorst

➤ **Succesfactoren:**

- De regiocoach
- Netwerkbijeenkomsten
- Projectplan van NISB
- Nieuwe impuls voor sport en bewegen op school
- Draagvlak / Docenten betrekken

In het interview gaf Bart aan dat de ondersteuning van de regiocoach erg belangrijk was voor de sturing van het project. Hij was erg betrokken bij de school, en het was fijn dat hij persoonlijk bij de school langs kwam.

Het is goed om samen naar de situatie van de school te kijken, omdat de regiocoach er toch meer blanco in staat. Tevens vond Bart het prettig dat de regiocoach korte e-mails stuurde met ideeën en/of bestaande initiatieven zodat je geïnspireerd werd. De netwerkbijeenkomsten waren een sterk punt van het project, aangezien je met andere scholen ervaringen kon wisselen, en vooruit kon kijken met behulp van de sterke en zwakke punten van de activiteiten die waren uitgevoerd. Daarnaast geeft Bart aan dat hij het fijn vond dat NISB het projectplan vooraf toestuurd. Hierin stond alles heel gedetailleerd beschreven, waardoor hij meer inzicht en achtergrondinformatie kreeg wat essentieel was. Tevens was het projectplan ook handig voor het maken van het Plan van Aanpak van de school. Bart geeft aan dat de school vroeger niet bewust aandacht aan het sportbeleid van de school schonk. Het project Vmbo in Beweging is daarom een goede impuls geweest voor sport en bewegingsbeleid op de school.

Ook het draagvlak binnen de school vond Bart een sterk punt van het project. Dit kwam mede doordat de directeur zelf aankwam met het project op de school. Daarnaast is er ook een presentatie gegeven van het Plan van Aanpak op de afdelingen van de docententeams, wat volgens Bart een positieve invloed heeft gehad. Het is daarbij ook goed om docenten actief te betrekken bij het project, en zelfs aparte docenten activiteiten te organiseren.

Het is lastig om de leerlingen te laten deelnemen aan de naschoolse sportactiviteiten. Er is weinig animo van de leerlingen om 'vrijwillig' langer op school te blijven om te sporten, en daarom is het volgens Bart goed wanneer de activiteiten zoveel mogelijk onder schooltijd georganiseerd worden.

"Het onderbrengen van het project in de beleidsplannen/lesprogramma's is van essentieel belang om de toekomst van Vmbo in Beweging binnen de school veilig te stellen."

-(Bart Oosting)

➤ **Faalfactoren:**

- Behoeft aan meer formele deadlines
- Promotiemateriaal voor Vmbo in Beweging
- Wisseling van directie
- Uiteenvallen van samenwerking partners

Op het begin was er een duidelijke deadline voor het inleveren van het Plan van Aanpak, maar Bart geeft in het interview aan dat het niet verkeerd was geweest als er ook nog officiële tussenevaluaties gehouden zouden worden. Dit kan in de vorm van het uitwerken van succesvolle programma's/activiteiten. Hierdoor zou je nog meer ideeën van anderen op kunnen doen. Verder vond Bart dat het project niet echt herkenbaar op de school was. De promotie voor Vmbo in Beweging had beter gekund door bijvoorbeeld iets van een vlag of een logo bij de school te plaatsen. Nu was het volgens Bart met name veel promotie van bestaande projecten, en niet specifiek van Vmbo in Beweging. Daarnaast hadden de 1^e en 2^e tranche scholen de afsluitende leerlingscan op hetzelfde tijdstip, terwijl het Twents Carmel College dus nog een halfjaar ruimte had. Een andere faalfactor zou kunnen zijn dat er bijvoorbeeld een nieuwe directie zou komen die andere opvattingen heeft van het sportbeleid. Maar Bart geeft duidelijk aan dat er daarom veel zaken omtrent sport en bewegen zijn opgenomen in de bestaande lesplannen. En daarbij is er een vakleerplan voor Vmbo in Beweging geschreven die volledig gedekt is. Tevens is de samenwerking met gemeente, sportverenigingen etc. erg van belang en daarom kan het volgens Bart een bedreiging voor het project zijn als deze samenwerking met partners uit elkaar zou vallen.

Op de volgende pagina (paragraaf 3.2.4) is een tabel weergegeven met een overzicht en de conclusies van de geïnterviewde sport- en bewegingscoördinatoren.

3.2.4 Conclusies Sport en Beweegcoördinatoren

In deze paragraaf is een tabel weergegeven om de ervaringen en factoren van de sport- en beweegcoördinatoren samen te vatten. Hierdoor wordt het gelijk overzichtelijk wat de meest genoemde succes en faalfactoren van het project zijn geweest.

Sport- en Beweegcoördinator Succesfactor	Dennis de Knijff	Jacqueline Venema	Bart Oosting
Netwerkbijeenkomsten	X		X
Financiële middelen voor de school (op het begin)	X	X	
Ondersteuning van regiocoach	X	X	X
Draagvlak / Docenten betrekken	X	X	X
Impuls voor sportbeleid van de school		X	X
Toetsing van TNO		X	
Projectplan van NISB			X
Mogelijkheid om inactieve leerlingen te bereiken	X		
Faalfactor			
0-meting en 1-meting van TNO	X		
Financiële middelen werden elk jaar minder	X		
Bezuinigingen	X	X	
Management van de school ging 'aan de uren' zitten	X		
Opstart van het project		X	
Opkomst netwerkbijeenkomsten		X	
Afhankelijk van individu		X	
Geen officieel vervolg van VIB		X	
Wisseling van directie			X
Niet voldoende draagvlak vanuit directie of in de vaksectie LO			
Fusietraject binnen de school			
Promotiemateriaal voor VIB			X
Behoeftte aan meer formele deadlines			X
Uiteenvallen van samenwerkingpartners			X

Succesfactoren

Uit de succesfactoren komt naar voren dat de sport- en beweegcoördinator de ondersteuning van de regiocoach een belangrijke succesfactor van Vmbo in Beweging vindt. Dit is ook terug gekomen in de schoolscan. Zo blijkt dat ongeveer 72% van de coördinatoren de kwaliteit van de ondersteuning van de regiocoach beoordelen met een 7 of hoger op schaal 1-10. Verder geeft 45,1% het cijfer 8 (en 33,8% het cijfer 7) voor de frequentie waarmee de school contact heeft gehad met de regiocoach. Geen enkele school geeft aan dat ze ontevreden zijn over het enthousiasme van de regiocoach (60% van de scholen geeft op dit onderdeel zelfs een 8 of hoger). Het enthousiasme van de regiocoach werd bij de tussenmeting ook al als meeste genoemd als succesfactor van het project.

Dit staat in het verband met de netwerkbijeenkomsten, waarbij de regiocoach een belangrijke rol in heeft gespeeld. Van de 71 respondenten gaf 39,4% een 7 en 36,6% een 8 voor de kwaliteit van de netwerkbijeenkomsten. Ook de frequentie van de regiobijeenkomsten werd als ruim voldoende beoordeeld.

Verder kwam uit de gesprekken naar voren dat het betrekken van de docenten bij de activiteiten een belangrijke succesfactor was. Ongeveer 46% van de scholen besteedt aandacht aan een actieve leefstijl van het personeel. Dit wordt onder andere gedaan door specifieke activiteiten voor docenten op te zetten. Dit wordt gedaan omdat er aan de kinderen wordt gemerkt dat ze het leuk vinden als docenten mee doen, en tevens zorgt het voor draagvlak binnen de school.

“Je kan draagvlak voor het project creëren door docenten actief te betrekken bij het project, bijvoorbeeld door presentaties van het project te geven op de docentenafdelingen en door ook activiteiten voor docenten te organiseren.”

-(Bart Oosting)

Faalfactoren

Als er in het overzicht gekeken wordt naar de faalfactoren, kan er vastgesteld worden dat de coördinatoren vooral heel veel verschillen zaken ervaren hebben. Dit zijn dus met name factoren geweest die de coördinatoren persoonlijk ervaren als verbeterpunten. Verschillende interne factoren binnen de school, zoals bezuinigingen, vormen de belangrijkste bedreiging van Vmbo in Beweging. Dit zal ook nog terug komen in de volgende paragraaf, waarbij er ingezoomd wordt op de factoren die de afgehaakte scholen noemen als faalfactoren van het project.

3.2.5 Functieprofiel Sport- en Beweegcoördinator

Aan het begin van het project stelde en stuurde NISB een functieprofiel op voor de sport- en beweegcoördinatoren met competenties en kerntaken waaraan zij moesten voldoen.

In de interviews met de coördinatoren is dit functieprofiel nog eens voorgelegd. Ze kregen de opdracht om een persoonlijke top 3 te maken van de competenties en een top 3 van de taken waar ze het meeste tijd mee kwijt zijn geweest.

De geïnterviewde coördinatoren vinden het een goed functieprofiel, en ze geven aan dat, als je deze functie goed wilt uitvoeren, dat je flink moet investeren en dat je de competenties ook wel echt moet beschikken. Het enige wat naar voren kwam, is dat er iets toegevoegd zou kunnen worden omtrent ervaring in het onderwijs (bijvoorbeeld ‘heeft minimaal 3 á 4 jaar ervaring in het onderwijs’), aangezien je de schoolsituaties dan beter begrijpt.

De geïnterviewde coördinatoren geven alle drie de volgende competentie aan die volgens hen het belangrijkste is; Kan op basis van analyse van een gegeven situatie tot een weloverwogen plan van aanpak komen inclusief het realiseren van de benodigde financiering.

“Als sport- en beweegcoördinator is het in eerste instantie belangrijk, dat je goed onderzoekt wat je beginsituatie is om vervolgens daaraan doelen te koppelen. Als de doelen zijn geformuleerd dan beschrijf je duidelijke actiepunten in een meerjarenplan om vervolgens je netwerk te verbreden.”

-(Dennis de Knijff)

3.3 Vroegtijdig gestopte scholen

Een aantal scholen hebben het project, door verschillende oorzaken, vroegtijdig moeten beëindigen. Met deze scholen zijn in januari 2010 de zogenoemde 'exit gesprekken' gevoerd door Marlotte Fabrie. Hierbij is er naar de redenen gevraagd is, waarom de school het project Vmbo in Beweging niet kon voortzetten. Geen enkele school is door ontevredenheid over het project gestopt. Deze gesprekken zijn gebruikt voor het in kaart brengen van de faalfactoren van het project. Hieronder worden de faalfactoren beschreven die 3 afgevallen hebben ervaren. Het gaat hierbij om de volgende scholen.

- College Edith Stein in Den Haag
- Spectrum College, loc. Vader Rijn College in Utrecht
- Trias VMBO in Krommenie

3.3.1 College Edith Stein in Den Haag

Contactpersoon/beweegcoördinator: R. Always

De beweegcoördinator op deze school zag Vmbo in Beweging als een goed project dat iets kan toevoegen aan zijn school. Hij was dan ook enthousiast en bezig met het schrijven van een plan van aanpak. Er is echter een wisseling van directeur gekomen en deze zag de rol van de beweegcoördinator binnen het project anders dan de beweegcoördinator zelf. De directeur wilde de controle houden en over alles de leiding hebben terwijl de beweeg coördinator meer vrijheid wilde. Hierdoor is er frictie en een meningsverschil ontstaan. De sectie bewegingsonderwijs wilde graag verder met het project, maar de directeur heeft het project stopgezet. In dit geval heeft het project Vmbo in Beweging er dus niets aan kunnen doen. De reden dat de school gestopt is lag dus aan interne factoren binnen de school.

3.3.2 Spectrum College, loc. Vader Rijn College in Utrecht

Contactpersoon/beweegcoördinator: Tijs Gerritsen

Deze school bestaat niet meer onder deze naam, aangezien hij al vroegtijdig in het project fuseerde met het Centraal College. Nu heet de school het Trajectum College. Ook de beweegcoördinator vertrok in deze fase, en er werd geen nieuwe coördinator voor het project aangesteld.

Toen in eerste instantie de vraag kwam om mee te doen aan het project Vmbo in Beweging wou de beweegcoördinator (Tijs Gerritsen) niet meedoen omdat ze al veel projecten hadden lopen op de school en er dus geen tijd voor was. De directeur heeft toen toch een aanvraag opgestuurd en daarbij Tijs als contactpersoon opgegeven, terwijl hij dat dus niet wilde. Dit heeft tot gevolg gehad dat de aanvraag wel ingediend is maar dat er verder niets meer mee gedaan is, omdat niemand daar tijd of zin in heeft. De school zat op dat moment ook midden in een fusie en na het vertrek van Tijs is er dus geen nieuwe projectleider aangesteld en is er niets meer met Vmbo in Beweging gedaan.

3.3.3 Trias VMBO in Krommenie

Contactpersoon/beweeg coördinator: B. Zwart

Coördinator Britt Zwart had wel al een aanzet voor een plan van aanpak gemaakt, maar haar directie heeft de stekker eruit getrokken. Het traject op de school liep moeizaam door een combinatie van factoren: geen duidelijke visie/ beleid door fusieperikelen, te weinig draagvlak in vaksectie LO, veel taken op bordje van S&B coördinator, problemen met beschikbaarheid/kosten accommodatie. Daarbij is de school bezig is met de ontwikkeling van een vakwerkplan sport en bewegen. Hier is op dat moment de focus meer op komen te liggen, aangezien dit ook een hele klus bleek te zijn.

3.3.4 Samenvatting afgehaakte scholen

Op sommige ontwikkelingen heb je geen invloed. Er zijn vanuit de afgehaakte scholen vooral interne factoren aangegeven als redenen voor het vroegtijdig beëindigen van Vmbo in Beweging.

Hierbij valt te denken aan de wisseling van de directeur die een andere visie op het project had dan de sport- en beweegcoördinator, en daardoor het project niet steunde. Een gebrek aan voldoende financiële middelen behoort hier ook toe. Bij een andere school had de directie de stekker eruit getrokken, aangezien het op die school toch al moeizaam liep door een combinatie van factoren: geen duidelijke visie/ beleid door fusieperikelen, te weinig draagvlak in vaksectie LO, veel taken op bordje van S&B coördinator, problemen met beschikbaarheid/kosten accommodatie.

De directeur van een andere school had zicht aangemeld voor het project maar de sectie LO was hier niet mee eens, en had in een eerder stadium al aangegeven dat er geen tijd was om het project op de school uit te voeren. De directeur had de sport- en beweegcoördinator al aangesteld maar mede door een fusietraject, en een vertrek van de sport- en beweegcoördinator op de school werd er niks meer met het project gedaan.

Hierbij worden een aantal belangrijke faalfactoren van het project dus al genoemd:

- Nieuwe directeur of het vertrek van de sport- en beweegcoördinator
- Niet voldoende draagvlak vanuit (een nieuwe) directie
- Niet voldoende draagvlak in de vaksectie LO
- Fusietraject binnen de school
- Tekort aan beschikbare sportaccommodaties

Daarnaast geven de sport- en beweegcoördinatoren aan dat het moeilijk blijft om echt de inactieve leerlingen te bereiken. Sommige scholen organiseren ook activiteiten waar actieve leerlingen ook mee kunnen doen.

In het onderstaande overzicht worden alleen de faalfactoren uitgelicht. Hierdoor kunnen de faalfactoren die de geïnterviewde coördinatoren ervaren hebben, makkelijk vergeleken worden met de faalfactoren die de scholen hebben aangegeven voor het vroegtijdig beëindigen van het project.

Sport- en Beweegcoördinator Faalfactor	Dennis de Knijff	Jacqueline Venema	Bart Oosting	Vroegtijdig gestopte Scholen
0-meting en 1-meting van TNO	X			
Financiële middelen werden elk jaar minder	X			
Bezuinigingen	X	X		X
Management van de school ging 'aan de uren' zitten	X			
Opstart van het project		X		
Opkomst netwerkbijeenkomsten		X		
Afhankelijk van individu		X		
Geen officieel vervolg VIB		X		
Wisseling van directie			X	X
Niet voldoende draagvlak vanuit directie of in de vaksectie LO				X

Fusietraject binnen de school				X
Promotiemateriaal voor VIB			X	
Behoeftte aan meer formele deadlines			X	
Uiteenvallen van samenwerkingpartners			X	
Tekort aan beschikbare accommodaties				X

Faalfactoren

Als er in het overzicht gekeken wordt naar de faalfactoren, kan er vastgesteld worden dat er vooral heel veel verschillen zaken worden genoemd die de coördinatoren ervaren hebben. Met name de interne factoren binnen de school, zoals bezuinigingen, vormen de belangrijkste bedreiging van Vmbo in Beweging. Aangezien er gebruik is gemaakt van de exit gesprekken met de scholen die waren afgehaakt, kan wellicht hier het meeste van geleerd worden.

Het zijn ontwikkelingen waar scholen mee te maken krijgen, en waar soms niet genoeg invloed op uit te oefenen is. Zo kun je namelijk altijd te maken krijgen met een wisseling van de wacht van directie of coördinator, of een fusietraject van scholen doordat ook het onderwijs te maken krijgt met bezuinigingen. Daarentegen staan ook bedreigingen zoals niet voldoende draagvlak vanuit (een nieuwe) directie of binnen de vaksectie LO waardoor het project niet kan blijven bestaan.

3.4 Projectteam

Binnen NISB was er een projectteam actief om het project VMBO in Beweging in goede banen te leiden. Het projectteam bestond uit medewerkers van het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) en een medewerker van de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO). Hieronder is een overzicht gegeven van de betrokken mensen bij het projectteam. Met de bovenste 4 personen zijn gesprekken gevoerd die gericht waren op de succes- en faalfactoren van het project Vmbo in Beweging.

Naam	Functie	Organisatie
Alien Zonnenberg	Beleidsmedewerker Voortgezet Onderwijs	KVLO
Hiske Blom	Adviseur Implementatie	NISB
Heino van Groenningen	Adviseur kennis	NISB
Chienette Bolt	Communicatiemedewerker	NISB
Rebecca Beck	Adviseur kennis	NISB
Dorien Dijk	Senior Adviseur Implementatie	NISB
Marieke van Dijk	Adviseur kennis	NISB

Binnen NISB is er dus met een adviseur implementatie, een adviseur kennis en een communicatiemedewerker gesproken. Daarnaast is er van Rebecca Beck, tevens kennisadviseur, een digitale reactie verkregen. In de komende twee sub paragrafen zullen de succes- en faalfactoren algemeen worden beschreven die het projectteam hebben ervaren.

3.4.1 Succesfactoren

- Uitwisseling van kennis
- Keuze voor de regiocoach
- Netwerken
- Specifieke doelgroep
- Inhoudelijk goed stappenplan

Het projectteam heeft de uitwisseling van kennis en ervaringen tijdens de netwerkbijeenkomsten als sterk punt ervaren. De scholen gaven aan het eind van de netwerkbijeenkomsten vaak aan dat ze het fijn vonden om met elkaar om de tafel te zitten en dat er daadwerkelijk van geleerd wordt. Het projectteam staat in nauw verband met de regiocoaches en niet met de coördinatoren, maar vanuit de regiocoaches werd dit punt teruggekoppeld en als een belangrijke succesfactor bestempeld, dus zo heeft het projectteam dit ook ervaren. Daarnaast ervaart het projectteam de regiocoach ook als een belangrijke succesfactor van het project, doordat zij een goede schakel zijn naar de scholen toe. Ze kunnen naast het organiseren en faciliteren van netwerkbijeenkomsten, goed regionale netwerken oprichten en scholen één op één begeleiding bieden.

Zowel de netwerkbijeenkomsten als de digitale netwerken zijn als een sterk punt bevonden omdat de kennis naar de scholen wordt toegebracht. Scholen leren 'over de schoolmuren' te kijken; ze hebben verbindingen gelegd en geleerd om te kijken wie ze kunnen betrekken bij hun plannen. De doelgroep wordt als succesfactor beschouwd, omdat het project zich specifiek richt op inactiviteit, maar het moet echter niet te vrijblijvend worden. Maar het projectteam vindt het stappenplan van Vmbo in Beweging inhoudelijk goed is om scholen voldoende houvast te bieden.

"Ik vind de opzet erg mooi waarbij het projectteam ondersteuning gaf aan de regiocoaches en waarbij zij op hun beurt weer de sport- en beweegcoaches ondersteunden. Wat mij ook erg aanspreekt is dat er financiering was voor het aanstellen van een sport- en beweegcoördinator en dat deze financiering elk jaar een beetje minder werd, zodat ze het uiteindelijk op eigen krachten zullen moeten doen.

-(Rebecca Beck)

3.4.2 Faalfactoren

- Valt of staat met individu
- Terugkoppeling resultaten en 0-meting TNO
- Ontwikkelingen in de school
- Communicatiekracht / toolbox
- Tijd

Het succes van het wel/niet slagen van het project hangt volgens het projectteam voor een groot deel af van de sport- en bewegescoördinator. Zij zijn de daadwerkelijke uitvoerders van het project die de inactieve leerlingen moeten bereiken. Daarbij stelde de school zelf de sport- en bewegescoördinator aan voor het project. NISB had weinig invloed op de keuze, ondanks dat er een functieprofiel was opgesteld. De persoon was veelal een LO docent, en/of iemand die uren over had. De sport- en bewegescoördinator moet echter ook een netwerker zijn en op basis van een analyse van een gegeven situatie tot een weloverwogen plan van aanpak komen inclusief het realiseren van de benodigde financiering. De scholen waarmee een telefonisch interview is gehouden, vonden laatstgenoemde competentie, de belangrijkste competentie waarover een de sport- en bewegescoördinator moet beschikken.

Volgens Alien Zonnenberg van KVLO is de terugkoppeling van de resultaten van de leerlingscan een zwak punt, aangezien de scholen niet de resultaten kregen die ze wilden. Het werd niet duidelijk voor de scholen waarom leerlingen bepaalde keuzes maakten om niet of minder te sporten. Daarnaast is ook het taalgebruik van TNO bij de 0-meting als zwak punt ervaren, omdat veel leerlingen de vragen niet snapten.

Van de 80 scholen zijn er nog 74 over. Degene die vroegtijdig zijn gestopt, hebben met name te maken gekregen met interne ontwikkelingen van de school, zoals het verwisselen van accommodaties of bijvoorbeeld doordat er een andere directeur kwam die andere prioriteiten stelde. Daarnaast is het ook voorgekomen dat er een sport- en bewegescoördinator stopte.

Daarnaast vindt het projectteam dat de website/toolbox van Vmbo in Beweging niet goed bezocht is door de scholen. 'De toolbox is te onzichtbaar geweest', aldus Heino van Groenigen. Je moet weten waar scholen hun informatie vandaan halen, en op welke sites ze kijken. Dit heeft te maken met de communicatiekracht en het bereik van het project. Tevens wordt er een gebrek aan tijd ervaren. Het is een te korte projectperiode geweest, omdat de scholen pas vanaf het najaar 2010 begonnen met het uitvoeren van de activiteiten.

3.5 Conclusies van betrokken partijen samengevat

In deze paragraaf worden de resultaten samengevat die er in dit hoofdstuk zijn besproken. Dit is gedaan door de succes- en faalfactoren in een tabel overzichtelijk te weergeven voor alle partijen, zodat er direct overeenkomsten, dan wel verschillen gezien kunnen worden.

	Regiocoaches	Sport- en beweegcoördinatoren	Projectteam
Succesfactoren	-Vrijheid van de scholen -Keuze voor regiocoach -Netwerken -Landelijke bijeenkomsten -Betrokkenheid KVLO	-De regiocoach -Netwerkbijeenkomsten -Impuls voor het sportbeleid van de school	-Uitwisseling van kennis -Keuze voor regiocoach -Netwerken -Specifieke doelgroep
Faalfactoren	-Bezuinigingen -Te weinig tools voor de verankering binnen de school -Organisatie van het promotiemateriaal -Succes van het project voor individueel bepaald -Geen vaste vergadermomenten -Doelgroep	-Nieuwe directeur of het vertrek van de sport- en beweegcoördinator -Niet voldoende draagvlak vanuit (een nieuwe) directie -Niet voldoende draagvlak in de vaksectie LO -Fusietraject binnen de school -Tekort aan beschikbare sportaccommodaties -Doelgroep	-Valt of staat met individu -Terugkoppeling resultaten en 0-meting TNO -Ontwikkelingen in de school -Communicatiekracht / toolbox -Tijd

3.5.1 Succesfactoren

Als we allereerst naar de succesfactoren kijken, dan wordt duidelijk wat ook uit de schoolscan is gebleken. De keuze voor de regiocoach wordt door alle partijen als sterk punt van Vmbo in Beweging genoemd. Vooral de kwaliteit van de ondersteuning van de regiocoaches en het enthousiasme van hen worden het beste beoordeeld door de sport- en beweegcoördinatoren. Ongeveer 72% van de coördinatoren beoordeeld de kwaliteit van de regiocoach met een 7 of hoger, en daarnaast wordt het enthousiasme van de regiocoach door 60% van de scholen zelfs beoordeeld met een 8 of hoger. De regiocoach is de persoon die fungeert tussen NISB en de scholen, en is dus de voornaamste succesfactor bij het project Vmbo in Beweging.

Daarbij worden ook de netwerken, waaronder de netwerkbijeenkomsten door iedereen als belangrijke succesfactor genoemd, aangezien de uitwisseling van kennis hier tussen de scholen plaatsvindt en als erg nuttig wordt ervaren. De kwaliteit van de netwerkbijeenkomsten is door de sport- en beweegcoördinatoren beoordeeld door bijna 77% met een 7 of hoger op schaal van 1-10, en ook gaven de scholen aan dat ze tevreden waren met het aantal bijeenkomsten dat werd georganiseerd (ongeveer 86% gaf een 7 of hoger). Ook alle regiocoaches gaven aan dat ze de onderlinge landelijke bijeenkomsten als sterk punt ervaren omdat ze zelf dan ook de informatie en ervaringen kunnen uitwisselen met elkaar. Hierbij was de inbreng van KVLO erg nuttig, doordat zij de rest in konden laten zien wat er in de LO secties speelt, en wat de ontwikkelingen zijn waarmee rekening gehouden kan worden.

3.5.2 Faalfactoren

Als er vervolgens naar de faalfactoren van het project gekeken wordt, springen er een aantal factoren uit. Het projectteam en de regiocoaches ervaren beide dat het succes van het project individueel wordt bepaald. Dit zijn de uitvoerders van het project, en dit kan als bedreiging worden gezien doordat zij hun enthousiasme moeten overbrengen op de leerlingen. De ene persoon heeft meer affiniteit met het in beweging krijgen van inactieve leerlingen. Dit is de opzet van het project geweest, maar uit de gesprekken met de regiocoach is gebleken dat er wel grote verschillen zichtbaar zijn geworden van wat scholen bereikt hebben.

Daarentegen ervaren de sport- en beweegcoördinatoren zelf dat vooral de interne factoren binnen de school als een zwak punt of een bedreiging van het project. Hierbij is niet voldoende draagvlak een belangrijke oorzaak, wat ook bij de tussenmeting als belangrijkste knelpunt werd genoemd (van Dijk, 2011). Echter, ook het projectteam en de regiocoaches zien deze interne factoren als relevante faalfactor van Vmbo in Beweging, aangezien er moeilijk rekening te houden is met onverwachte (interne) ontwikkelingen.

Een ander punt wat beter had gekund was de organisatie van het promotiemateriaal en de communicatiekracht. De regiocoaches werden zelf niet betrokken bij het project, en hoorden op de dag zelf pas dat de officiële start plaatsvond. Het projectteam had een toolbox op de website van NISB, welke scholen kon helpen met het opzetten van sport- en beweegaanbod. Deze is echter niet goed bezocht door de scholen, en daarom moet er nagegaan worden wat hiervan de oorzaak is en hoe de toolbox in het vervolg wel bezocht wordt en succesvol kan zijn.

Er zijn ook een aantal factoren die door de ene persoon als een succesfactor werd gezien, maar door de andere persoon als faalfactor. Deze factoren zullen nader worden beschreven in de discussie (hoofdstuk 5).

In het volgende hoofdstuk zal er een antwoord gegeven worden op de vraagstelling wat de succes- en faalfactoren van het project Vmbo in Beweging zijn geweest en hoe dit in de toekomst beter vorm gegeven zou kunnen worden.

4. CONCLUSIES

Aan het begin van het onderzoek werd de volgende vraagstelling geformuleerd:

Wat zijn de succes- en faalfactoren van het project 'Vmbo in Beweging' en op welke manier kan het project in de toekomst beter worden vorm gegeven?

In de komende paragrafen worden de succes- en faalfactoren van het project Vmbo in Beweging beschreven die het meest benoemd zijn en daardoor door mij als meest relevant beoordeeld. In hoofdstuk 6 zullen er aanbevelingen gegeven worden om te kijken hoe zwakke punten versterkt en sterke punten behouden kunnen worden als Vmbo in Beweging of een soort gelijk project een vervolg krijgt. Hiervoor is er gebruik gemaakt van de input van het projectteam, de coördinatoren en de regiocoaches.

4.1 Succesfactoren

- Keuze voor de regiocoach
- Netwerkbijeenkomsten
- Landelijke bijeenkomsten
- Samenwerking NISB en KVLO
- Impuls voor het schoolbeleid

De keuze voor de regiocoach en de netwerkbijeenkomsten zijn door alle partijen als belangrijke succesfactor van Vmbo in Beweging beschouwd. Daarnaast zijn ook de landelijke bijeenkomsten voor de regiocoaches, waarin zij hun ervaringen en kennis met elkaar konden uitwisselen, als een sterk punt van het project ervaren. Hierbij is ook de betrokkenheid van KVLO als prettig ervaren, zodat er zicht is op wat er speelt in de LO secties en wat de ontwikkelingen in het onderwijs zijn.

De sport- en beweegcoördinatoren geven aan dat draagvlak onder de directie van de school (71,8%), voldoende financiering (67,6%) en een goede samenwerking met partners (42,3%) de belangrijkste factoren zijn om extra sport- en beweegaanbod te kunnen realiseren (Schoolscan 2012). Tevens is het project Vmbo in Beweging een goede impuls geweest voor het huidige sport/beweegbeleid van de school.

4.2 Faalfactoren

- Interne ontwikkelingen in de school (bezuinigingen, niet voldoende draagvlak etc.)
- Project valt of staat met het individu
- Geen vaste vergadermomenten
- Organisatie van het promotie- en communicatiemateriaal
- Te weinig tools voor de verankering binnen de school

Bij de faalfactoren kan geconcludeerd worden dat vooral interne ontwikkelingen een bedreiging vormen voor het project. Het is moeilijk om in te spelen op vertrekkende directieleden of LO docenten, aangezien een andere directie ook andere prioriteiten kan stellen binnen de school. Daarnaast valt of staat het project, volgens het projectteam en de regiocoach, met het individu oftewel de sport- en beweeg coördinator. Aangezien dit de uitvoerder op schoolniveau is, moet hij/zij de nodige competenties beschikken. NISB heeft hier vooraf een functieprofiel voor opgezet, maar de school heeft uiteindelijk zelf bepaald wie hiervoor werd aangesteld. NISB of de regiocoaches hadden hier verder geen invloed op. Uit de verschillende gesprekken is naar voren gekomen dat het individuele succes van een school afhangt van het enthousiasme van de coördinator en de tijd en energie die hij/zij erin steekt. Bij het project waren er geen vaste vergadermomenten, waardoor niet alle scholen altijd in staat waren om de netwerkbijeenkomsten bij te wonen. Daarnaast had ook de organisatie van het promotie- en communicatiemateriaal beter gekund in verschillende opzichten, zoals de start van het project. Tot slot wordt er aangegeven dat er te weinig praktijkvoorbeeld en tools zijn voor de verankering binnen de school.

5. DISCUSSIE

In dit hoofdstuk zullen enkele beperkingen van het onderzoek en discussiepunten van de resultaten beschreven worden.

5.1 Beperkingen

Allereerst moet er gezegd worden dat het houden van interviews weliswaar een kwalitatieve methode van onderzoek is, maar aan de andere kant is het ook een momentopname. Twee van de vijf regiocoaches gaven bijvoorbeeld aan dat ze bewijs van spreken 'morgen' een ander antwoord zouden kunnen geven omtrent de succes- en faalfactoren. Tevens gaven ze aan dat de mogelijkheid bestond dat ze wat vergeten waren. Dus de kans bestaat dat het overzicht met de kruisjes in paragraaf 3.1.6 niet geheel volledig is ingevuld.

De tweede beperking is de frequentie van het aantal gehouden interviews met de sport- en beweegcoördinatoren. Het project is begonnen met 80 scholen, waarvan er 6 zijn afgevallen. Zoals in het hoofdstuk succes- en faalfactoren te lezen is, zijn er met 'maar' 3 sport- en beweegcoördinatoren interviews gehouden. Deze gesprekken zijn als leidraad gebruikt voor het uitwerken van de succes- en faalfactoren van de coördinatoren, maar je kan je uiteraard afvragen of 3 op de 80 wel een representatief beeld kan geven van alle coördinatoren. Er is wel gebruik gemaakt van de eindmeting van de schoolscan ter ondersteuning en versterking van de resultaten die naar voren kwamen uit de interviews.

Een derde beperking van het onderzoek is een persoonlijke beperking. Iets meer dan een maand voor het einde van de stageperiode heb ik te maken gekregen met een blessure waardoor ik niet in staat was om veel werk te verrichten, laat staan om te reizen naar NISB of andere organisaties. Hierdoor zijn de interviews met de sport- en beweegcoördinatoren telefonisch gedaan. Tevens is er veel tijd verloren gegaan, en is de opdracht bijgesteld tot het beschrijven van het project, het uitwerken van de succes- en faalfactoren van de betrokken partijen en het doen van enkele aanbevelingen die gerelateerd zijn aan het onderzoek. Hierdoor is het implementatiegedeelte komen te vervallen. De suggestie voor vervolgonderzoek is dan ook om de aanbevelingen die in het volgende hoofdstuk zijn beschreven, specifiek uit te werken in een implementatieplan zodat de implementatiekracht van het project versterkt kan worden.

5.2 Discussiepunten resultaten

Het eerste discussiepunt is de vrijheid van de scholen. Dit wordt door de meeste betrokkenen gezien als een sterk punt van het project, aangezien de school de ruimte heeft om activiteiten op te zetten die bij de school passen en inspelen op de wensen en behoeften van de leerlingen. Aan de andere kant wordt er afgevraagd of er niet meer houvast aan de scholen geboden moet worden. Er zijn geen scholen die precies hetzelfde doen, waardoor het niet te vergelijken is of iets goed/minder goed verloopt.

Het tweede discussiepunt is de doelgroep. NISB ervaart de doelgroep inactieve leerlingen als een sterk punt, omdat het project zich specifiek richt op inactieve leerlingen en goed aansluit bij het maatschappelijke probleem overgewicht. De ervaringen van zowel de regiocoaches als de sport- en beweegcoördinatoren wijzen uit dat ze het heel erg lastig vinden om deze doelgroep te bereiken. Er wordt hier vanuit verschillende oogpunten gekeken.

Het zijn factoren die dubbel benoemd zijn, maar wel vanuit eigen perspectief. NISB vanuit de functie als projectorganisator en de sport- en beweegcoördinator vanuit de uitvoerder. NISB ziet het als een uitdagend project met een specifieke doelgroep. De sport- en beweegcoördinator krijgt elke week te maken met allerlei excuses van inactieve leerlingen waarom ze niet willen/kunnen meedoen met de activiteiten, en beschouwd het daarom als lastig om inactieve leerlingen in beweging te krijgen.

6. AANBEVELINGEN

Om het project Vmbo in Beweging te versterken kan er ingespeeld worden op zowel de succesfactoren, als de faalfactoren. Men heeft nog wel eens de neiging om alleen iets te doen met de zwakke punten die uit een evaluatie komen, maar het is minstens zo belangrijk om zorg te dragen voor de continuïteit van de sterke punten. Er wordt dan gesproken van borgen.

Er worden allereerst aanbevelingen gegeven die betrekking hebben op zwakke of verbeterpunten van het project en daarna worden er aanbevelingen gegeven die gerelateerd zijn aan de sterke punten van het project. De onderstaande 12 aanbevelingen zijn gebaseerd op de resultaten van de gevoerde interviews, de schoolscan en de bijgewoonde bijeenkomsten.

Verbeterpunten

1. “Laat de regiocoach invloed uitoefenen bij het aanstellen/bepalen van de sport- en beweegcoördinator.”

Uit de gesprekken met de regiocoaches kwam naar voren dat zij vinden dat het succes van Vmbo in Beweging voor 90% wordt bepaald door de coördinator op school. Er moet een verantwoorde keuze gemaakt worden met het aanstellen van deze persoon. En dat betekent dus niet dat er iemand wordt aangesteld omdat hij/zij toevallig uren over heeft. Hij/zij moet minimaal 3 jaar ervaring in het onderwijs hebben, en beschikken over de competenties die al beschreven zijn in het huidige functieprofiel. Wellicht is het mogelijk om een soort training te organiseren waarin de coördinatoren bewust worden van specifieke competenties.

2. “Betrek de ALO studenten bij het project.”

ALO studenten zijn de toekomstige LO docenten, en dus de personen die in de toekomst de leerlingen in beweging moeten brengen. Het zou goed zijn als deze studenten als stagiaires bij het project mee kunnen lopen, zodat ze ervaring opdoen in het beweging brengen van inactieve leerlingen.

3. “Inventariseer, zo goed als mogelijk, of de school niet binnen de projectperiode te maken krijgt met interne ontwikkelingen.”

Uit de resultaten is gebleken dat interne ontwikkelingen van de school, de voornaamste motieven waren van afgehaakte scholen om het project vroegtijdig te moeten beëindigen. Er moet met de directie en LO sectie vooraf aan tafel gezeten worden, waarbij duidelijk wordt of er plannen voor renovaties of reorganisaties zijn. Of dat LO docenten zelf van plan zijn om te vertrekken bij de school. Je kan het uiteraard niet geheel uitsluiten, omdat het onderwijs ook in moet spelen op ontwikkelingen. Maar als je hier vooraf bewust mee aan de slag gaat, leg je een goede basis aangezien er geleerd is van het huidige project. En tevens zorg je in de voorbereidingsfase dan ook gelijk voor draagvlak onder de directie en LO sectie.

4. “Laat de scholen het project opnemen in het sportbeleid van de school.”

Om het project draagvlak en kracht te geven is het van belang dat het project wordt opgenomen in beleidsplannen. Dit is onder andere een preventieve maatregel tegen wisselende directies of verlatende coördinatoren. Er moet een plan komen te liggen wat doorgang moet kunnen blijven vinden, ook al krijgt de school een andere directeur. Het sportbeleid moet een duidelijke prioriteit binnen de school krijgen, welke gedragen wordt door directie, docenten en leerlingen. Er moet in dit plan voldoende tijd voor de scholen zijn voor de verankering van de activiteiten binnen de school.

5. “Zorg ervoor dat er vaste vergadermomenten worden opgenomen voor het project.”

De opkomst bij de netwerkbijeenkomsten was niet in elke regio even goed. Één van de grote oorzaken hiervan was dat er geen vaste vergadermomenten voor deze bijeenkomsten waren opgenomen. De bijeenkomsten vielen voor sommige coördinatoren vaak ongelukkig doordat ze op die tijden ook les moesten geven. De directie wilde veelal dat de lessen gewoon doorgang moesten vinden, wat leidt tot afwezigheid bij de bijeenkomsten. Hierdoor hebben andere scholen minder mogelijkheden tot uitwisseling van kennis, terwijl dit juist de kracht van het project was. Wanneer je start met het project, kunnen deze bijeenkomsten al ingepland worden, zodat hier op de scholen rekening mee gehouden kan worden.

6. “Zorg voor voldoende financiering.”

Ook het onderwijs krijgt te maken met bezuinigingen, en bij Vmbo in Beweging is er gewerkt met een cofinanciering waarbij de financiële bijdrage van NISB elk jaar minder werd. Voor sommige scholen was de 100% financiering op het begin een belangrijk item wat de school mede overhaalde om mee te doen met het project. Uit het onderzoek is gebleken dat de scholen dit uiteraard jammer vinden, omdat ze dan hun eigen financiële gelden moeten verzorgen en prioriteiten moeten stellen in het uitvoeren van de activiteiten.

7. “Zorg ervoor dat de toolbox van het project een goed bereik krijgt.”

De toolbox is een handig hulpmiddel voor scholen voor het opzetten van sport- en beweegaanbod, en daarnaast staan er goede praktijkvoorbeelden op. Toch is de toolbox volgens het projectteam en de regiocoaches een verbeterpunt, aangezien hij te weinig bezocht is door de scholen. Je moet weten waar scholen hun informatie vandaan halen, en op welke sites de scholen kijken. De site van de KVLO zal wellicht al een groter bereik hebben dan de site van NISB.

Sterke punten

8. “Blijf de netwerkbijeenkomsten organiseren, en zorg dat ze goed ingericht worden.”

De netwerkbijeenkomsten zijn door alle partijen als een belangrijke succesfactor ervaren, en daarom is het belangrijk dat hier aandacht aan besteed blijft worden. Dit houdt in dat er geprobeerd moet worden om de bijeenkomsten goed in te richten met een duidelijke programma, externe sprekers en voldoende mogelijkheden voor de scholen tot uitwisseling. Dit is waar de scholen behoefte aan hebben.

9. “Behoud de functie van regiocoach bij het project.”

Ook de keuze voor de regiocoach is een belangrijke succesfactor van het project geweest. Het is een goede verbinding tussen NISB en de scholen, en de scholen hebben naast de behoefte aan persoonlijk advies en begeleiding, ook behoefte aan iemand die het netwerk in stand houdt en de bijeenkomsten organiseert en begeleidt. Ongeveer 72% van de coördinatoren beoordeelde de kwaliteit van de regiocoach met een 7 of hoger, en daarnaast werd het enthousiasme van de regiocoach door 60% van de scholen zelfs beoordeeld met een 8 of hoger in de afsluitende schoolscan.

10. “Blijf de KVLO betrekken bij het project.”

De KVLO heeft een positieve bijdrage geleverd aan het project en daarbij is de samenwerking als erg prettig ervaren. KVLO heeft het beste inzicht in wat er speelt in de LO secties en de ontwikkelingen in het onderwijs, waardoor het goed zou zijn als de KVLO ook in het vervolg betrokken is bij het project.

11. “Behoud de vrijheid van de scholen in het opzetten van activiteiten, maar wellicht zijn enkele verplichte onderdelen of programma’s een goede toevoeging.”

Het overgrote deel van de betrokkenen heeft de ruimte die de school heeft om zelfstandig activiteiten op te zetten, als een belangrijke succesfactor benoemd. Het ontbreken van vergelijkingsmateriaal is echter ook meerdere malen ter sprake gekomen. Als elke school iets anders doet, is het lastig om te zeggen of een activiteit wel/niet succesvol is geweest, doordat de resultaten niet te vergelijken zijn met een andere school. De aanpak van Alle Leerlingen Actief (ALLA) is een sterk punt van het project gebleken, dus het zou bijvoorbeeld goed zijn om een cursus hiervan in het project te verwerken.

12. “Betrek de jongeren zelf bij de organisatie en uitvoering van de activiteiten.”

Jongeren weten wat jongeren leuk vinden. Wanneer er binnen de school een jongerenpanel of schoolsport commissie wordt opgericht, creëer je gelijk draagvlak onder de leerlingen. Het biedt niet alleen de jeugd de mogelijkheid om uiteenlopende leerervaringen op te doen, jongeren kunnen ook veel werk uit handen nemen.

LITERATUURLIJST

Literatuur:

Blom, H., Frissen, D., Groeningen, H. van, Merkelbag, M., & Zonneberg, A. (2009). *Projectplan: Vmbo in Beweging*. Bennekom: NISB

Grit, R. (2008) Projectmanagement. *Checklist volledigheid plan van aanpak*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff bv

Grol, R. & Wensing, M. (2006) *Implementatie: Effectieve verbetering van de patiëntenzorg*. Maarssen: Elsevier gezondheidszorg.

Haar, ter M. (2009). *Identiteit in Beweging. Een geschiedenis van de ontwikkeling van de identiteit van NISB in een voortdurende veranderde omgeving*. Arnhem: Vuurwerk communicatie en vormgeving

OCW & VWS (2008). *Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs*. Platform Sport, Bewegen en Onderwijs.

Stals, K., Yperen, T.A. van, Reith, W., & Stams, G.J. (2008). *Effectieve en duurzame implementatie in de jeugdzorg*. Utrecht: Universiteit Utrecht.

Stegeman, H. (2001). *CHESS Het handboek. In 7 stappen naar betere jeugdsportplannen*. Meppel: uitgeverij Edu 'Actief b.v.

Thiel van, S. (2007). *Bestuurskundig onderzoek. Een methodologische inleiding*. Bussum: uitgeverij Coutinho.

Websites:

NISB (2009). Projecten jeugd: Vmbo in Beweging. Opgevraagd 10 februari, afkomstig van <http://www.nisb.nl/projecten/kids-jeugd/vmbo-in-beweging/vmbo-in-beweging.html>

Platform Sport Bewegen en Onderwijs (2011). Opgevraagd 6 maart, afkomstig van <http://www.sportbewegenenonderwijs.nl/>.

Koninklijke Vereniging van Leraren Lichamelijke Opvoeding (2009). Opgevraagd 13 maart, afkomstig van <http://www.kvlo.nl/>.

BIJLAGE 1: FUNCTIEPROFIEL REGIOCOACH

Taakomschrijving van de regiocoach:

De ondersteuner draagt zorg voor het ondersteunen van scholen die deelnemen aan 'Vmbo in beweging' in zijn/haar regio. Deze ondersteuning bestaat uit oprichten van netwerken, het organiseren van netwerkbijeenkomsten en (beperkte) individuele ondersteuning aan scholen die daar behoefte aan hebben.

Minimaal werk- en/of opleidingsniveau: HBO

Functieprofiel:

- Heeft ervaring met het oprichten en onderhouden van netwerken
- Is sociaal en communicatief vaardig, voelt aan wat de behoeftes en mogelijkheden van de spelers zijn en ziet gezamenlijke belangen
- Analytisch vermogen voor het signaleren van knelpunten en het vertalen hiervan in een advies
- Kan zaken in een breder kader zetten; kan conceptueel en beleidsmatig denken met de lange termijn voor ogen
- Begrijpt de gang van zaken in het onderwijs en is specifiek op de hoogte van de ontwikkelingen binnen het bewegingsonderwijs
- Kent het regionale netwerk van sport, bewegen en onderwijs of is in staat op korte termijn een dergelijk netwerk op te bouwen
- Heeft ervaring met het in beweging krijgen van (inactieve) jeugd en het adviseren en ondersteunen van scholen hierbij
- Heeft weet van de verschillende interventies, tools en good practices op het gebied van sport en bewegen en/of weet de weg naar deze informatie te vinden
- Begeleidt mensen en processen actief

Kerntaken:

- Regionale netwerken oprichten, netwerkbijeenkomsten organiseren en faciliteren
- Uitwisseling van goodpractices, ervaringen en kennis vanuit de regionale netwerken met andere ondersteuners en de projectorganisatie.
- Op basis van behoefte van scholen adviseren van individuele scholen mbt het organiseren van activiteiten voor inactieven
- Op basis van behoefte van scholen adviseren individuele scholen mbt het verankeren van de opgezette activiteiten op school

BIJLAGE 2: FUNCTIEPROFIEL SPORT- EN BEWEEGCOORDINATOR (SBC)

Taakomschrijving

Scholen die deelnemen aan 'Vmbo in beweging' stellen binnen hun school voor een periode van 3 jaar een sport- en beweegcoördinator aan voor één dagdeel per week. De sport- en beweegcoördinator geeft uitvoering aan het project 'Vmbo in beweging' op schoolniveau. Minimaal werk- en denkniveau: HBO

Functieprofiel:

- Heeft affiniteit met/ziet het belang in van het in beweging brengen van inactieve leerlingen;
- Kan lokale (school) situaties analyseren, beschrijven en de voortgang bewaken;
- Kan op basis van analyse van een gegeven situatie tot een weloverwogen plan van aanpak komen inclusief het realiseren van de benodigde financiering;
- Is in staat zaken in een breder kader te zetten; kan conceptueel denken met de lange termijn voor ogen;
- Is sociaal, proactief en communicatief vaardig;
- Begrijpt de gang van zaken in de eigen organisatie en het bewegingsonderwijs en handelt daarnaar.

NB: kwalificaties om (bewegings-)onderwijs te verzorgen is een pre, geen must. De uren beschikbaar voor de beweegcoördinator zijn niet bestemd om ingezet te worden als docent/trainer van het beweegaanbod.

Kerntaken:

- Probleemanalyse op school uitvoeren;
- Coördineren van het sport en beweegaanbod voor inactieven op school;
- Zorgen voor draagvlak en verankering van de activiteiten en/of interventies binnen de school, inclusief het vinden van structurele financiering;
- Onderhouden/leggen van contacten met samenwerkingspartners buiten de school;
- Project op schoolniveau monitoren en evalueren;
- Het bijwonen van de netwerkbijeenkomsten;
- Kennis en ervaring uitwisselen.

BIJLAGE 3: LEIDRAAD INTERVIEW REGIOCOACHES / VMBO IN BEWEGING

Stappenplan

In de nu volgende pagina's worden kort een aantal stappen doorlopen die moeten leiden tot een succesvol interview.

Stap 0 voorbereiding

Let er op dat je bij het maken van de afspraak voor het interview duidelijk hebt aangegeven dat het de bedoeling is dat alles wordt opgenomen. Mensen houden over het algemeen niet van verrassingen.

Stap 1 voorstellen

- Jezelf voorstellen
- Respondent op gemak stellen
- Sfeer aftasten
- Materiaal installeren
- Recorder testen
- Video opnemen

Nadat je jezelf voorgesteld hebt op informele wijze praten met de respondent, bijvoorbeeld over reis naar respondent, of over whoZnext zaken. Ondertussen het materiaal installeren en de ruimte/tafel inrichten zodat het interview kan beginnen.

Stap 2: Introductie

- Vertel waar het interview over gaat (licht ook je onderzoek toe)
- Vertel hoe je aan de gegevens van de respondent bent gekomen
- Leg uit wat er met de gegevens gebeurt – best practices

Lees op / parafraseer:

Voordat we met het interview beginnen wil ik eerst vertellen waar dit interview over gaat. Ik wil dadelijk onder andere met je praten over wat de succes- en faalfactoren bij vmbo in beweging waren. Het gaat er vooral om dat je zoveel mogelijk je eigen mening geeft over de dingen die ik je ga vragen. Je kunt geen 'goede' of 'foute' antwoorden geven, het gaat om je eigen visie.

Ik ga gebruik maken van een band- en een videorecorder om het interview op te nemen, zodat ik later de gegevens kan beluisteren en verwerken. Ook maak ik tijdens het interview af en toe aantekeningen om voor mezelf de lijn van het gesprek vast te houden.

De achtergrond van dit gesprek is de evaluatie van het project. Ik zal de werkwijze van het project gaan beschrijven in een onderzoeksrapport, waarbij de ervaringen van de regiocoaches een belangrijk onderdeel is. Je zal een uitgeschreven versie van het interview toegestuurd krijgen, waardoor je het kan controleren en eventueel nog zaken kan aanvullen. Mocht er iets niet duidelijk zijn, dan kan dat aangegeven worden.

Voordat we met het daadwerkelijke interview beginnen wil ik eerst met je een lijst met persoonlijke gegevens doornemen. Heb je tot zover vragen?

Inleiding

A: Persoonsgegevens

Interviewer : Bart de Lange

Datum :

Tijd :

Naam respondent :

- Wat is je functie / beroep in het dagelijks leven?

-

- Wat is je functie / rol bij Vmbo in Beweging?

-

Afname interview regiocoach

Algemeen – Project Vmbo in Beweging

De volgende vragen gaan over het project vmbo in beweging en daarbij wil ik vooral de SWOT factoren met je bespreken

1. Zou je jouw algemene impressie kunnen geven van het project Vmbo in Beweging?
-
2. Wat is er uniek aan dit project?
-
3. Wat zijn sterke punten geweest van het project?
-
-
-
4. Wat vind je van het tijdstip wanneer het project begon?
-
5. Wat zijn zwakke punten geweest van het project?
-
-
-
6. Wat zijn bedreigingen geweest die het project onder druk hebben gezet?
-
-
-
7. Heb je te maken gekregen met scholen die zijn afgehaakt? Zo ja, waardoor kwam dat?
-
8. Wat zijn kansen van het project voor in de toekomst?
-
-
-
9. Als je het proces van Vmbo in Beweging moest beoordelen op een schaal van 1-10, welke cijfer zou je dan geven en waarom?
-
10. Wat zouden jouw suggesties ter verbetering van het project zijn?
-

Rol van regiocoach

De volgende vragen gaan over jou rol als regiocoach

1. Met welke activiteiten heb jij je binnen het project bezig gehouden? En wat is de huidige stand van zaken?
-
2. Op welke manier (denk aan; bellen, mailen, langsgaan etc.) heb je de scholen begeleidt? Doorvragen op regiobijeenkomsten: Hoe waardeer je de bijeenkomsten met de regiocoaches? Wat vind je er goed aan of wat kan beter?
-
3. Wat heb je gedaan nog meer gedaan om de scholen zo succesvol mogelijk te begeleiden? Wat werkt daarbij en wat niet?
-
4. Hoe denk jij dat de sport en beweegcoördinatoren de samenwerking hebben ervaren tussen jou als regiocoach? Welke factoren waren bevorderend in de samenwerking met de sport en beweeg coördinatoren?
-
5. Op welke wijze heb jij de sport- en beweegcoördinatoren gemotiveerd? Wat werkt daarbij en wat niet?
-
6. Was er genoeg geld beschikbaar (voor de activiteiten), om je opdracht als regiocoach goed uit te kunnen voeren?
-
7. Had je genoeg tijd ter je beschikking, of had je extra uren nodig om je rol als regiocoach goed te vervullen?
-
8. Wat had NISB anders/beter kunnen doen zodat jij je rol als regiocoach nog beter had kunnen uitvoeren?
-
9. Hoe waardeer je de samenwerking tussen NISB en jou als regiocoach? Wat ging goed, wat kon beter?
-
10. Waar zit volgens jou de meerwaarde van de regiocoach bij dit project?
-

Vragen rondom persoonlijke doelen:

1. Had je voor jezelf van tevoren persoonlijke doelen gesteld? Zo ja, heb je die bereikt en hoe heb je dit aangepakt?
-
2. Kun je persoonlijke leermomenten beschrijven?
-
3. Zou je, met de kennis van nu, nog een keer deze functie willen bekleden? Waarom wel/ niet?
-

Afronding

Ik ben aan het eind van mijn interview gekomen. Ik heb verder geen vragen meer.

Zijn er van jouw kant nog onderwerpen waarover je wat kwijt wilt en waar ik niet naar gevraagd heb?

Dan wil ik je hartelijk bedanken voor de tijd en de medewerking aan dit interview.

BIJLAGE 4: VRAGENLIJST TELEFONISCH INTERVIEW SPORT- EN BEWEEGCOORDINATOR

Introductie: Persoonsgegevens

Interviewer	:	Bart de Lange
Datum	:	
Tijd	:	
Naam respondent	:	

Wat is je functie / beroep in het dagelijks leven?

-

Wat is je functie / rol bij Vmbo in Beweging?

-Sport- en Beweegcoördinator

Ben je dit vanaf het begin geweest of heb je iemand opgevolgd? Zo ja, wanneer dan?

-

Inleiding

1. Zou je allereerst jouw persoonlijke indruk kunnen geven die je hebt van het project Vmbo in Beweging (VIB)?
-
2. In welke mate ben je tevreden over hoe het project op de school is verlopen?
-

Sterke punten van Vmbo in Beweging

Voor de evaluatie van het project is het belangrijk dat de sterke punten in kaart worden gebracht, zodat hier in de toekomst aandacht aan besteed kan blijven worden. Het gaat hierbij over de sterke punten van VIB binnen de school.

3. Wat heb je als sterke punten van het project VIB ervaren? Waarom heb je dit als sterk punt ervaren?
-
-
-

Zwakke punten van Vmbo in Beweging

Uiteraard is het voor de evaluatie van het project net zo van belang dat de zwakke punten in kaart worden gebracht, zodat hier in de toekomst op ingespeeld kan worden om de implementatiekracht van het project te vergroten. Het gaat hierbij over de zwakke punten van VIB binnen de school.

4. Wat heb je als zwakke punten van het project VIB ervaren? Waarom heb je dit als zwak punt ervaren?
-
-
-

Bedreigingen van VIB

5. Zijn er voor de school bedreigingen geweest die het project onder druk hebben gezet? Zo ja, welke waren dat en waardoor kwam dat? En worden er bedreigingen in de toekomst verwacht waardoor het project niet zal kunnen doorgaan zoals het nu gaat?
-
-

De toekomst van Vmbo in Beweging binnen de school

NISB is erg benieuwd of VIB een toekomst heeft en of er activiteiten of plannen zijn die worden voortgezet binnen de school.

6. Krijgt het project VIB een vervolg binnen de school? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?
-
7. Zijn er voor komend jaar al concrete plannen om activiteiten op te zetten? Zo ja, welke?
-

8. Is er draagvlak binnen de school voor VIB? Ja / nee – Op welke manier is er gezorgd voor draagvlak en verankering binnen de school?

-

9. Wat zijn de redenen dat er wel/geen draagvlak is?

-

Tips en suggesties

10. Wat is volgens jou van essentieel belang om de toekomst van ViB binnen de school veilig te stellen?

-

11. Als je een andere school zou moeten adviseren om het project VIB te implementeren binnen de school? Welke tips en adviezen zou u hem dan willen geven? Wat moet je wel en wat moet je niet doen?

-

Functieprofiel

In de bijlage is het functieprofiel opgenomen die aan het begin van dit project is opgesteld voor de sport- en beweegcoördinator. De volgende vragen gaan hierover.

12. Wat vind je van het functieprofiel dat voor dit project is opgesteld voor de Sport- en Beweegcoördinator? Klopt de beschrijving met wat je hebt gedaan? (zie bijlage dit document)

-

13. Wat is hier goed aan en/of ontbreken er belangrijke taken of competenties?

-

14. Welke competenties zijn volgens jou het belangrijkste? Geef een top 3 welke voor jou het belangrijkste zijn. 1 = meest belangrijk etc.. (+toelichting)

☐ Heeft affiniteit met/ziet het belang in van het in beweging brengen van inactieve leerlingen;

☐ Kan lokale (school) situaties analyseren, beschrijven en de voortgang bewaken;

☐ Kan op basis van analyse van een gegeven situatie tot een weloverwogen plan van aanpak komen inclusief het realiseren van de benodigde financiering;

☐ Is in staat zaken in een breder kader te zetten; kan conceptueel denken met de lange termijn voor ogen;

☐ Is sociaal, proactief en communicatief vaardig;

☐ Begrijpt de gang van zaken in de eigen organisatie en het bewegingsonderwijs en handelt daarnaar.

15. Met welke taken ben je het meeste tijd kwijt geweest? Geef een top 3 van de activiteiten waar je het meeste tijd mee kwijt bent geweest. 1 = meeste tijd aan kwijt etc.. (+toelichting)

☐ Probleemanalyse op school uitvoeren;

☐ Coördineren van het sport en beweegaanbod voor inactieven op school;

☐ Zorgen voor draagvlak en verankering van de activiteiten en/of interventies binnen de school, inclusief het vinden van structurele financiering;

☐ Onderhouden/leggen van contacten met samenwerkingspartners buiten de school;

☐ Project op schoolniveau monitoren en evalueren;

☐ Het bijwonen van de netwerkbijeenkomsten;

☐ Kennis en ervaring uitwisselen.

16. Zou je, met de kennis van nu, nog een keer deze functie willen bekleden? Waarom wel/ niet? Wat was daarbij dan van belang geweest?/ doorslaggevend geweest?

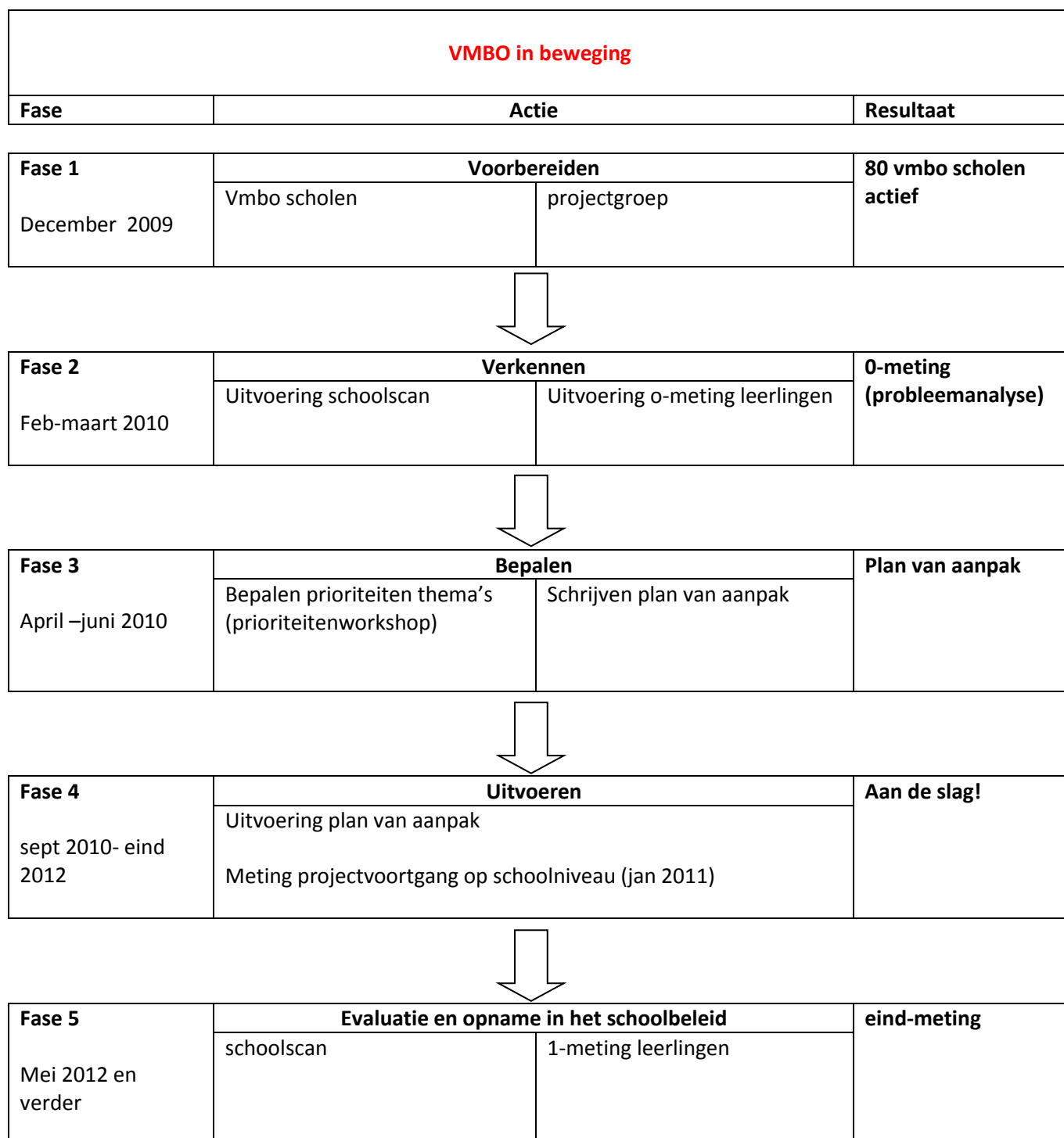
-

Afronding

Ik ben aan het eind van mijn interview gekomen. Ik heb verder geen vragen meer. Zijn er van jouw kant nog onderwerpen waarover je wat kwijt wilt en waar ik niet naar gevraagd heb?

Dan wil ik je hartelijk bedanken voor de tijd en de medewerking aan dit interview.

BIJLAGE 5: SCHEMATISCHE WEERGAVE FASERING PROJECT VIB

- Integraal sport en beweegaanbod op 80 scholen
- +10% inactieve leerlingen halen beweegnorm

AUTHENTICITEITSVERKLARING

Verklaring van origineel ingeleverd werkstuk/rapport/scriptie

Door ondertekening van deze verklaring, bevestig ik dat het door mij ingeleverd(e) werkstuk/rapport/scriptie (verder te noemen “product”)

‘Onderzoeks-/Adviesrapport VMBO in Beweging’

zelfstandig en zonder enige externe hulp door mij is vervaardigd.

In delen van het product, die letterlijk of bijna letterlijk zijn geciteerd uit externe bronnen (zoals internet, boeken, vakbladen etc) is dit door mij via een verwijzing (bijv. voetnoot) expliciet kenbaar gemaakt in het geciteerde tekstdeel (cursief gedrukt).

Door het afleggen van deze verklaring geef ik expliciet aan dat ik mij bewust ben van de fraude-sancties zoals vastgelegd in de Uitvoeringsregeling van het HAN-reglement examencommissies.

Plaats: Ede

Datum: 20 – 07– 2012

Volledige naam: Bart de Lange

Studentnummer: 463504

HBO-bacheloropleiding: Sport Gezondheid en Management

Handtekening: